

▣ *U YE'ESAJIL MEYAJ LE MOLA'AYILA' TU JA'ABIL*

2018

ÍNDICE

Ba'ax ku taasik.

YÁAX JAATS. K'áatchi'ob yo'olal ts'aabal ojéeltbil u meyaj jala'acho'ob yéetel u kanáanta'al ba'alo'ob yan u yil yéetel máako'ob .

JUNAB JAATS.

K'ÁATCHI'OB YO'OLAL U MEYAJ JALA'ACH.

K'ÁATCHI'OB YO'OLAL U KANÁATA'AL BA'ALO'YAN U YIL YÉETEL

MÁAKO'OB

KA'A JAATS . TI' LE JALA'ACHILO'OB UNAJ U TS'A'IKO'OB OJÉELTBIL U MEYAJ .

U TSOOLIL JALA'ACHILO'OB.

U TSOOLIL LE MEYAJ UNAJ U

BEETKO'OB .

U CHÍIKULILO'OB CORREO ELECTRÓNICO TI'AL U K'AMIKO'OB K'ÁATCHI'OB.

U SÚUTUKIL U MEYAJ LE KÚUCHILO'OB U SÁASKUNTA'AL U MEYAJ JALA'ACHILO'OB.

ÓOX JAATS. Ti' le meyaj unaj u beetik u mola'ayil Inaip tu lu'umil Yucatán.

YÁAX XOOT . U BÉEYKUNTA'AL U MEYAJIL U SÁASKUNTA'AL U PÁAJTALIL U TS'AABAL OJÉELTBIL MEYAJ.

MÚUL MEYAJ YÉETEL MOLA'AYILO'OB YÉETEL JALA'ACHILO'OB UNAJ U SÁASKUNTIKO'OB U MEYAJ.

Ántajil ti'al jala'achilo'ob.

U k'a'amal yéetel u meyajta'al le chíikulilo'ob ku túuxta'al tumen jala'acho'ob

KA'A XOOT. U XAK'ALTA'AL LE MEYAJ UNAJ U TS'A'IKO'OB OJÉELTBIL TUMEN JALA'ACHO'OB TI' U CHÍIKULILO'OB INTERNET YÉETELTI' U CHÍIKULIL PLATAFORMA NACIONAL DE TRANSPARENCIA.

Jala'achilo'ob ts'o'ok u xak'alta'al u meyaj

U XOOKIL BIX TU BÉEYKUNTO'OB U MEYAJO'OB

U XOOKIL LE ASAB MA'ALOB TU BEETO'OB U MEYAJILO'OB.

U TAKPOOLIL YO'OLAL MA' TU NÚUKO'OB WÁAJ MA' TU TS'A'OB OJÉELTBIL U MEYAJILO'OB.

ÓOX XOOT. U XAK'ALTA'AL, U MEYAJTA'AL U BEETA'AL YÉETEL U TS'ATANTA'AL U CHÍIKULIL INTERNET KU BEYKUNTIK LE BA'AXO'OB KU YA'ALIK A'ALMAJ T'AAN YO'OLAL U SÁASKUNTA'AL YÉETEL OJÉELTBIL MEYAJ ICHIL U MÚUL MEYAJIL YÉETEL SISTEMA NACIONAL DE TRANSPARENCIA

U CHÍIKULIL SISTEMA INFOMEX

U JEEJELÁAS CHÍIKULILO'OB MEYAJ YO'OLAL U MEYAJIL U SÁASKUNTA'AL MEYAJ (SIPOT)

KAN XOOT. U K'AJÓOLTA'AL YÉETEL U TS'O'OKSA'AL LE XAAK'ALIL BEETANO'OB TUMEN KAJNÁALO'OB YO'OLAL LE NÚUKAJO'OB BEETA'AB TUMEN JALA'ACHILO'OB TI' LE LU'UMA'.

Xaak'alil beetano'ob ti' le jeejeláas jala'achilo'ob

xaak'alil meyaj ts'o'oksabo'ob

u yila'al u meyaj le múuchkabilo'ob control interno.

U TAKPOOLILO'OB TUMEN MA' MA'ALO'OB LE BA'AX NÚUKA'ABO'

TAKPOOLILO'OB TUMEN MA' TU BEETO'OB U MEYAJ

TAKPOOLILO'OB TUMEN MA' TU CHÍIMPOLTO'OB A'ALMAJ T'AAN

JO' XOOT. U KANÁNTA'AL LE BA'ALO'OB YAN U YIL YÉETEL MÁAKO'OB KEN MEYAJTA'AK TUMEN JALA'ACHO'OB.

WAK XOOT. U PÉEKTSILTA'AL YÉETEL U TS'AABAL OJÉELTBIL U PÁAJTALIL U YOJÉELTA'AL BIX U MEYAJ JALA'ACHO'OB YÉETEL BIX U KANÁANTA'AL LE BA'ALO'OB YAN U YIL YÉETEL MÁAKO'OB. .

pág. 3

pág. 9

pág. 9

pág. 10

pág. 11

pág. 11

pág. 13

pág. 14

pág. 15

pág. 15

pág. 15

pág. 17

pág. 18

pág. 18

pág. 18

pág. 19

pág. 20

pág. 20

pág. 20

pág. 21

pág. 21

pág. 21

pág. 22

pág. 22

pág. 22

pág. 22

pág. 22

pág. 23

pág. 23

pág. 24

pág. 24

pág. 24

pág. 24

pág. 24

pág. 24

pág. 25

pág. 26

pág. 26

U MEYAJILO'B TI'AL U KANÁANTA'AL LE BA'ALO'OB YAN U YIL YÉETEL MÁAKO'OB.

U múuch' táambalil u meyjulilo'ob u ts'aabal ojéeltbil yéetel u péektsilta'al meyaj.

Noj tsikbalil "Protección de Datos Sensibles, una Responsabilidad Compartida".

U MEYAJILO'OB U PÁAJTALIL U YOJÉELTA'AL MEYAJ.

Múuch táambalil jala'achilo'ob mek'tan kaajilo'ob 2018-2021.

U ye'esajil u sáaskunta'al meyaj yéetel u kanáanta'al ba'alo'ob 2018.

U meyajilo'ob u ts'aabal ojéeltbil meyaj ti' u naajilo'ob xook universidad

Múuch' tsikbal "La Información Pública como Herramienta para el Empoderamiento Ciudadano".

U TS'AABAL OJÉELTBIL U MEYAJILO'OB TI' U WINÁALILO'OB ENEROTAK DICIEMBRE TI' U

JA'ABIL 2017.

PÉEKTSILILO'OB YÉETEL E'ESAJILO'OB.

Feria Internacional de la Lectura Yucatán 2018.

Feria de Regreso a Clases 2018

Feria Nacional de Empleo para Jóvenes.

Jornada cívica sobre la utilidad social del Derecho de Acceso a la Información.

Feria Yucatán Xmatkuil 2018.

U LÁAK MEYAJILO'OB LE MOLA'AYILA'.

P'isk'iin yéetel meyaj 2018.

Chíikulilo'ob impreso'ob yéetel elektroniko'ob.

U máank'iinal u páajtalil u ts'aabal ojéeltbil meyaj

U kanáanta'al ba'alo'ob yan u yil yéetel máako'ob

Chíikulilo'ob Redes sociales.

MÚUL MEYAJ ICHIL NOJ MOLA'AYILO'OB U SÁASKUNTA'AL MEYAJ YÉETEL MOLA'AYILO'OB.

U KANÁANTA'AL YÉETEL U MEYAJTA'AL U CHÍIKULIL WEB WWW.INAIPYUCATÁN.ORG.MX.

UK XOOT. U PÉEKTSILTA'AL U MEYAJIL U SÁASKUNTA'AL MEYAJ YÉETEL U KANÁANTA'AL BA'ALO'OB YAN U YIL YÉETEL MÁAKO'OB TU MOLA'AYILO'OB XOOK.

EDUCACIÓN SUPERIOR.

U meyajilo'ob u sáaskunta'al meyaj ti' u naajilo'ob xook Superior.

U jo' ketlamil Cartel Universitario.

U ye'esajil Arte en Claro.

Múuch' táambalilo'ob meyaj yéetel u jo'olpópilo'ob u naajilo'ob xook beeyxan yéetel ka'ansajo'ob.

Tsikbalilo'ob ti' u jeejeláas naajilo'ob xook superior.

Noj tsikbalilo'ob beeta'ab.

EDUCACIÓN MEDIA SUPERIOR.

U meyajilo'ob u sáaskunta'al meyaj ti' u naajilo'ob Media Superior.

Múuch' táambal yéetel jo'olpópilo'ob ti' u naajilo'ob xook beeyxan yéetel ka'ansajo'ob.

U wak ketlamil Tiras de Cómic.

EDUCACIÓN BÁSICA.

U buluk ketlamil boonil mejen paalal.

U meyajilo'ob u kanáanta'al ba'alo'ob yan u yil yéetel máako'ob ti' u naajilo'ob xook primarias .

U k'iinbesajil mejen paalal.

Tsikbalilo'ob ti' u naajilo'ob xook

Meyajilo'ob xook

pág. 26

pág. 26

pág. 27

pág. 27

pág. 28

pág. 28

pág. 29

pág. 29

pág. 30

pág. 31

pág. 31

pág. 31

pág. 32

pág. 32

pág. 33

pág. 34

pág. 34

pág. 34

pág. 34

pág. 34

pág. 35

pág. 36

pág. 36

pág. 37

pág. 37

pág. 37

pág. 38

pág. 39

pág. 39

pág. 39

pág. 39

pág. 39

pág. 40

pág. 40

pág. 40

pág. 41

pág. 42

pág. 42

pág. 43

pág. 43

pág. 44

pág. 44

WAXAK XOOT. U KA'ANSA'AL YÉETEL YÁANTA'AL U MEYJULO'OB LE JEEJELÁAS JALA'ACHILO'OB YÉETEL MOLA'AYILO'OB YO'OLAL U SÁASKUNTA'AL YÉETEL U TS'AABAL OJÉELTBIL U MEYAJ.

JETS' T'AANILO'OB TI'AL U K'U'UBUL YÉETEL U K'A'AMAL U MEYAJIL U JALA'ACHILO'OB KAAJ MÚUCHTÁAMBAL YÉETEL JALA'ACHILO'OB KAAJ 2018 – 2021.

U KA'ANSA'AL U MEYJULO'OB JALA'ACH YO'OLAL U MEYAJIL U SÁASKUNTA'AL MEYAJ YÉETEL U KANÁANTA'AL BA'ALO'OB YAN U YIL YÉETEL MÁAKO'OB.

Múuchtaambalilo'ob ti'al u béeykunta'al yéetel u ka'ansa'al ba'alo'ob yo'olal u sáaskunta'al meyaj.

U chíikuliil ka'ansaj "Obligaciones de Transparencia para los Gobiernos Municipales".

U YÁANTA'AL YÉETEL U KA'ANSA'AL U MEYJULO'OB U KÚUCHILO'OB U SÁASKUNTA'AL MEYAJ JALA'ACHO'OB.

U KÚUCHIL U P'T'ISIL U CHÍIKULILO'OB MEYAJ

BOLOM XOOT. U BÉEYKUNTA'AL U MEYAJ YÉETEL ÁANTA'AL JEEJELÁAS MÚUCHKABILO'OB JE'EL U LOOBILTA'AL U PÁAJTALILO'OB, TI'AL KA U JETS'O'OB U KEETIL PÁAJTALILO'OB WÍINIK IKIL U K'ÁATCHI'TA'AL U MEYAJ JALA'ACH

Múul meyaj yéetel u láak lu'umilo'ob .

LAJUM XOOT. U NOJ MÚUCHKABIL JO'OLPÓOPILO'OB.

PÉEKTSILILO'OB TI' LE LU'UMA'.

MOK'T'AANILO'OB MEYAJ.

MEYAJO'OB TU'UX TÁAKPAJANO'OB ICHIL LE NOJ LU'UMA'.

U MÚUCH' TÁAMBALILO'OB MEYAJ U NOJ MÚUCHKABIL

JO'OLPÓOPILO'OB

MÚUL MEYAJ YÉETEL U LÁAK MOLA'AYILO'OB

BULUK XOOT. U MEYAJTA'AL LE JEEJELÁAS JETS' T'AANILO'OB YAN U YIL YÉETEL U NOJ A'ALMAJT'AANIL U SÁASKUNTA'AL MEYAJ YÉETEL U NOJ A'ALMAJT'AANIL NOJ LU'UM

U jets' t'aanilo'ob meyaj ti'al u k'u'ubul yéetel u k'a'amal u meyajil u kúuchilo'ob u sáaskunta'al meyaj

U jets' t'aanilo'ob meyaj ti'al u múuchkabil u sáaskunta'al u meyaj mola'ayilo'ob.

U jets' t'aanilo'ob meyaj ti'al u yéeya'al máax kun jo'olintik u kúuchilo'ob u sáaskunta'al u meyaj jala'acho'ob yéetel mola'ayilo'ob.

LAJ KA'A XOOT. MÚUL MEYAJ YÉETEL SISTEMA NACIONAL DE TRANSPARENCIA.

ÓOX LAJUM XOOT. U MEYAJTA'AL YÉETEL U KANÁANTA'AL U CHÍIKULILO'ON YÉETEL JU'UNILO'OB MEYAJ.

U je'ets'el u chíikuliil sistema institucional de archivos.

U meyajilo'ob yéetel jets' t'aanilo'ob ti'al u kanáanta'al bix u líik'sa'al u ju'unilo'ob meyaj mola'ayilo'ob

U beeta'al noj meyajlo'ob ti'al u táakmuk't'al le líik'sa'al ju'unilo'ob yéetel chíikuliil meyaj

KAN LAJUM XOOT. U TÁAKMUK'TA'AL U MEYAJ LE MOLA'AYILA' .

U ju'unil meyaj le mola'ayila'.

Jets' t'aanilo'ob meyaj yéetel u kanáanta'al taak'in ti' u mola'ayil Inaip tu lu'umil Yucatán.

JO' LAJUM XOOT. U KANÁANTA'AL YÉETEL U MEYAJTA'AL TAAK'IN

U CHÍIKULILO'OB YÉETEL NU'UKULILO'OB MEYAJ TU'UX KU CHÍIKBESA'AL BIX KUN XU'UPUL TAAK'IN TU JA'ABIL 2018.

Ti' le ba'axo'ob k'e'ex ti' u nu'ukulil u meyajta'al taak'in.

Ti' u nu'ukulil u xu'upul taak'in tu ja'abil 2017.

U ye'esajil bix u meyajta'al taak'in tu ja'abil 2018.

Ti' le jeejeláas nu'ukulilo'ob meyaj ma'an ti' le ja'aba'.

U luk'sa'al le ba'axo'ob ma' tu ka'a meyaj.

Yo'olal u chíikuliil u meyajta'al taak'in tu ja'abil 2019.

U meyjulilo'ob le mola'ayila'

Xaak'alil meyaj

pág. 45

pág. 45

pág. 46

pág. 47

pág. 47

pág. 47

pág. 48

pág. 48

pág. 49

pág. 49

pág. 50

pág. 50

pág. 50

pág. 50

pág. 51

pág. 51

pág. 52

pág. 52

pág. 52

pág. 52

pág. 53

pág. 54

pág. 54

pág. 54

pág. 54

pág. 55

pág. 55

pág. 55

pág. 56

pág. 56

pág. 56

pág. 56

pág. 56

pág. 56

pág. 57

pág. 57

pág. 57

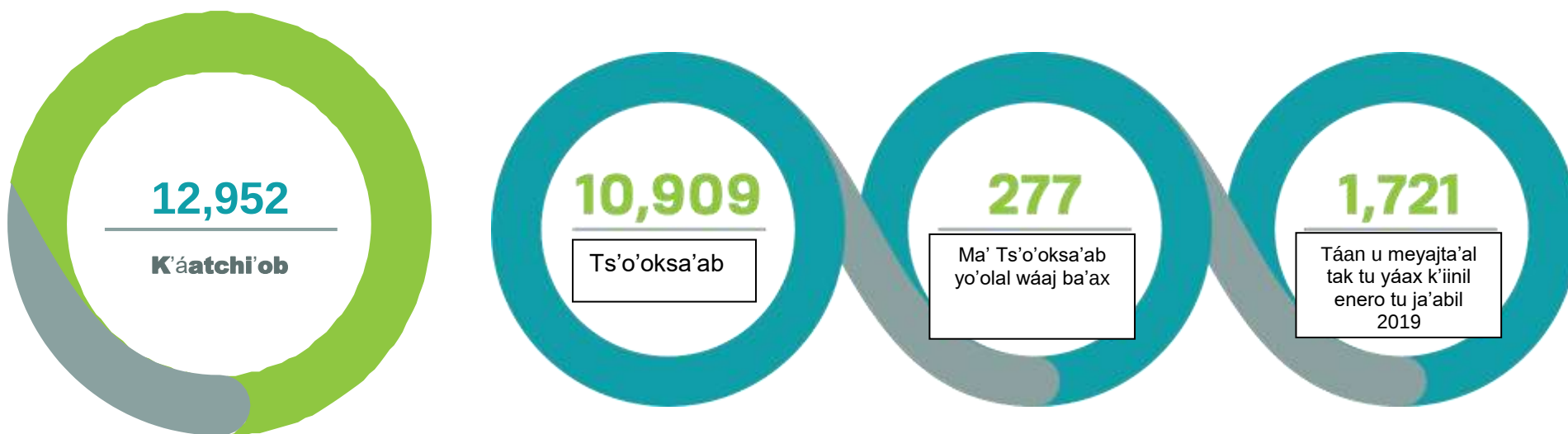
pág. 57

**YÁAX JAATS K'ÁATCHI'OB YO'OLAL U TS'AABAL OJÉELTBIL U MEYAJ JALA'ACHO'OB
YÉETEL U KANÁANTA'AL BA'ALO'OB YAN U YIL YÉETEL MÁAKO'OB.**

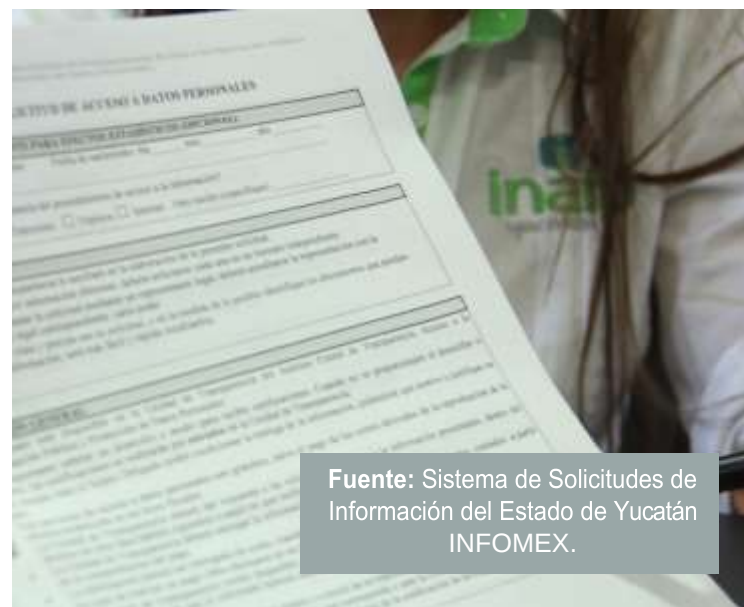
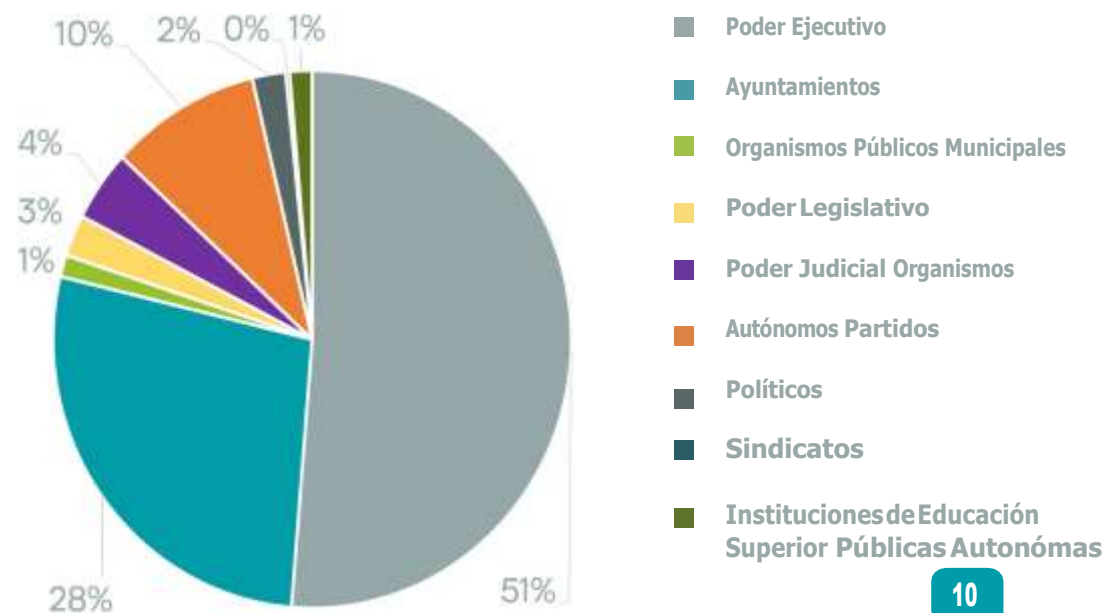
JUNAB JAATS. K'ÁATCHI'OB YO'OLAL U MEYAJ JALA'ACH

K'a'am 17% maanal ti' le k'a'am tu ja'abil 2017.

U k'iinilo'ob ti'al u núuka'al le k'áatchi'ob ma' máan ti' 9.6 k'iinilo'ob meyaj, le je'ela' ma' tu máan ti' le ku jets'ik u a'almaj t'aanil u sáaskunta'al meyaj tu'ux ku ya'alik unaj u beeta'al ichil 10 u k'iinilo'ob meyaj.

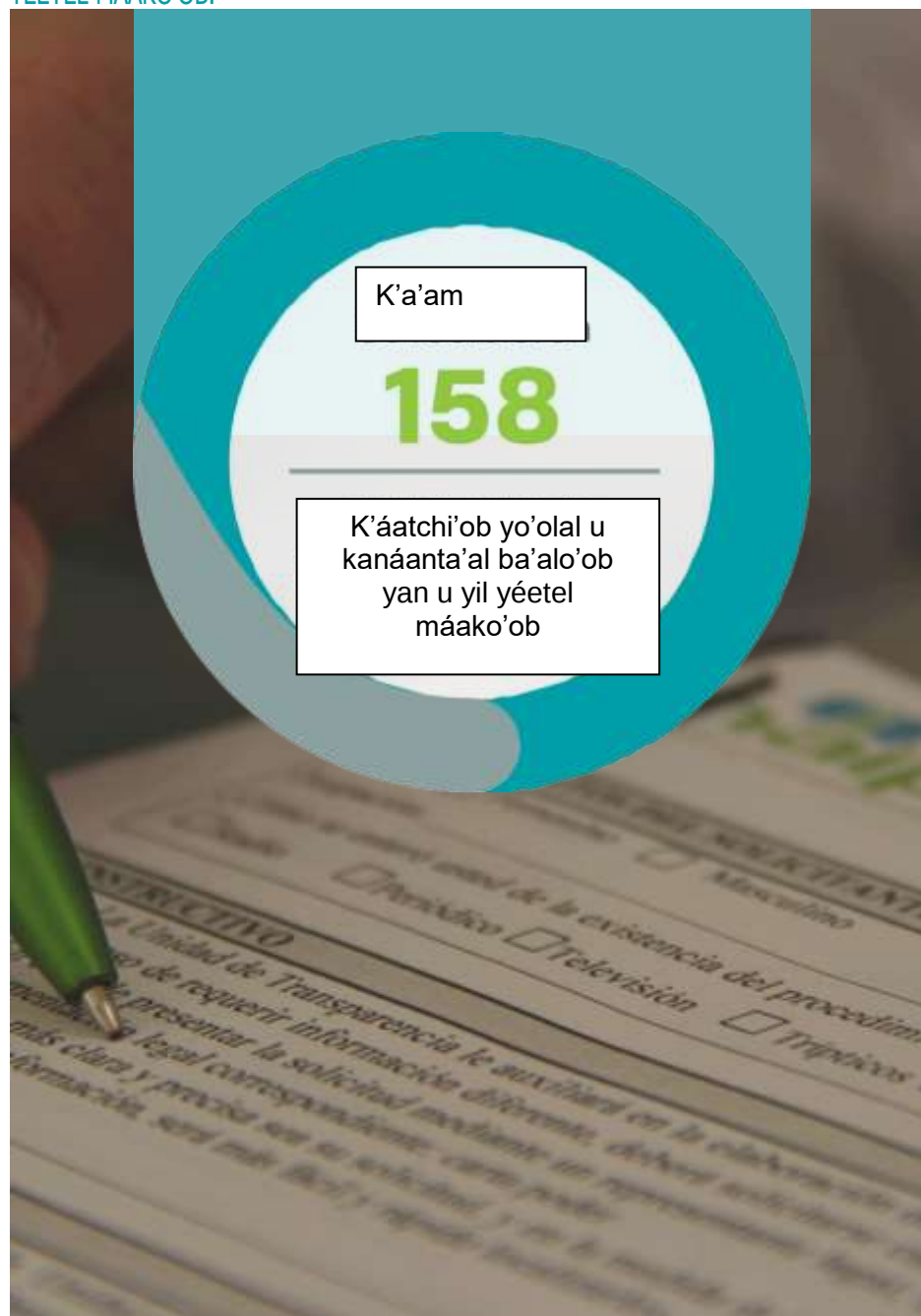

K'áatchi'ob ka'am tumen le jala'achilo'ob unaj u sáaskuntiko'ob u meyaj

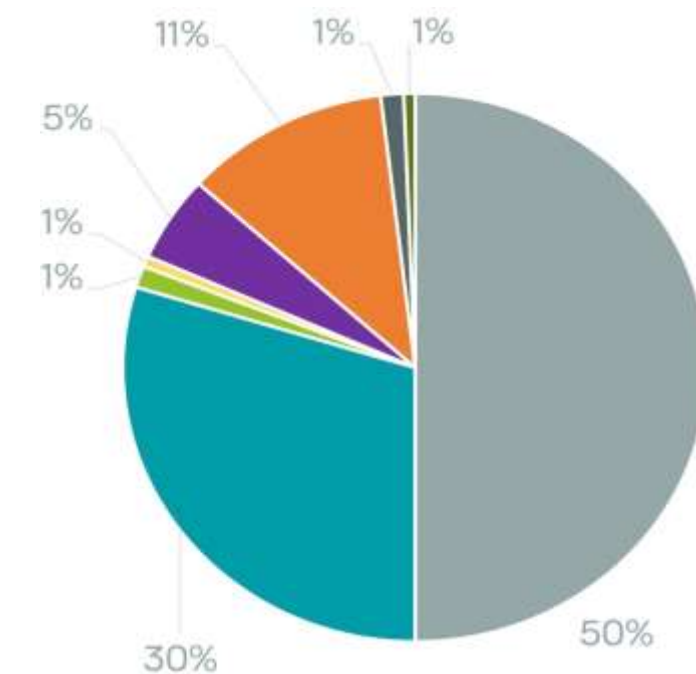

Fuente: Sistema de Solicitudes de Información del Estado de Yucatán INFOMEX.

K'ÁATCHI'OB YO'OLAL U KANÁANTA'AL BA'ALO'OB YAN U YIL YÉETEL MÁAKO'OB.

K'áatchi'ob ka'am tumen jala'achilo'ob

- Poder
- Ejecutivo
- Ayuntamientos
- Organismos Públicos Municipales
- Poder Legislativo
- Poder Judicial
- Organismos Autónomos
- Partidos Políticos
- Sindicatos
- Instituciones de Educación Superior Públicas Autonómas

KA'A JAATS

Ti' le jala'achilo'ob unaj u saaskuntiko'ob u meyaj

U tsoolil jala'achilo'ob unaj u saaskuntiko'ob u meyaj.

Le tsoolila' meyajta'ab yéetel ts'aab ojéeltbil tumen u noj múchkabil jo'olpópilo'ob ti' jump'éel mok' t'aan tu k'iinil 15 ti' junio tu ja'abil 2018.

Ooko'ob	Luk'o'ob
• Agencia para el Desarrollo de Yucatán. • Instituto para el Desarrollo Profesional Docente del Estado de Yucatán. • Secretaría Ejecutiva del Sistema Estatal Anticorrupción de Yucatán. • Fideicomiso Público para el Desarrollo del Turismo de Reuniones en Yucatán Aeropuerto de Chichén Itza del Estado de Yucatán S.A. de C.V. • Portuaria Yucateca S.A. de C.V. • Junta Intermunicipal Biocultural del Puuc. • Organismo Público Municipal Descentralizado de Operación y Administración de la Zona Sujeta a Conservación Ecológica Reserva Cuxtal. • Asociación de Personal Académico de la Universidad Autónoma de Yucatán.	• Patronato de Asistencia para la Reinserción Social en el Estado de Yucatán. • Sistema de Agua Potable y Alcantarillado de Conkal. • Sistema de Agua Potable y Alcantarillado de Cuzamá. • Sistema de Agua Potable y Alcantarillado de Hocabá. • Sistema de Agua Potable y Alcantarillado de Homún.

U TSOOLIL U MEYAJILO'OB UNAJ U BEETIKO'OB.

Tu yo'olal u xak'alta'al yéetel u je'ets'el u tsoolil u meyajlo'ob le mola'ayilo'obo' , ts'aab ojéeltbil ka'ap'éel mok' t'aanilo'ob tumen u noj múuchkabil jo'olpópilo'ob, ka ts'ook u k'e'exel yéetel meyajta'ale', ts'aab ojéeltbil ti' u chíkulil internet ti' u mola'ayil Inaip yéetel túuxta'ab ti' le u láak mola'ayilo'ob unaj u sáaskuntiko'ob u meyaj.

U CHÍIKULILO'OB CORREOS ELECTRÓNICOS TI'AL U K'AMAL K'ÁAT CHI'OB

Tu ts'o'okbal u ja'abil 2018, 239 jala'achilo'ob tu túumbenkunso'ob u chíikuli'ob correo electrónico ti'al u k'amiko'ob le ba'alo'ob yan u yil yéetel u meyajlo'ob, le je'ela' ku beykuntik ka chíimpol'ta'ak u páajtalil kajnáalo'ob ka ts'aabak ojéeltbil u meyaj jala'achio'ob yéetel ka kanáanta'ak le ba'alo'ob yan u yil yéetel u meyajlo'ob. Le je'elo'oba' ya'abchajo'ob 9%, maanal ti' le yano'ob tu ja'abil 2017.

U SÚUTUKIL U MEYAJ LE KÚUCHILO'OB U SÁASKUNTA'AL U MEYAJ JALA'ACHILO'OB.

Tu ts'o'okbal u ja'abil 2018, **231** kúuchilo'ob u sáaskunta'al meyajje', meyajnajo'ob maanal **20** hora'ob ti' jump'éel p'isk'iin, chéen 6 ma' tu máano'ob ti' 20 hora'ob tu meyaj yéetel 8 ma' tu ya'alo'ob u súutukil wáa ichi ba'ax hora u meyajlo'ob.

Yo'olal u ja'abil 2017 maanal 20% ti' le kúuchilo'ob u sáaskunta'al u meyajje' tu ya'abkunto'ob u súutukil u meyajlo'ob.

ÓOX 1AATS

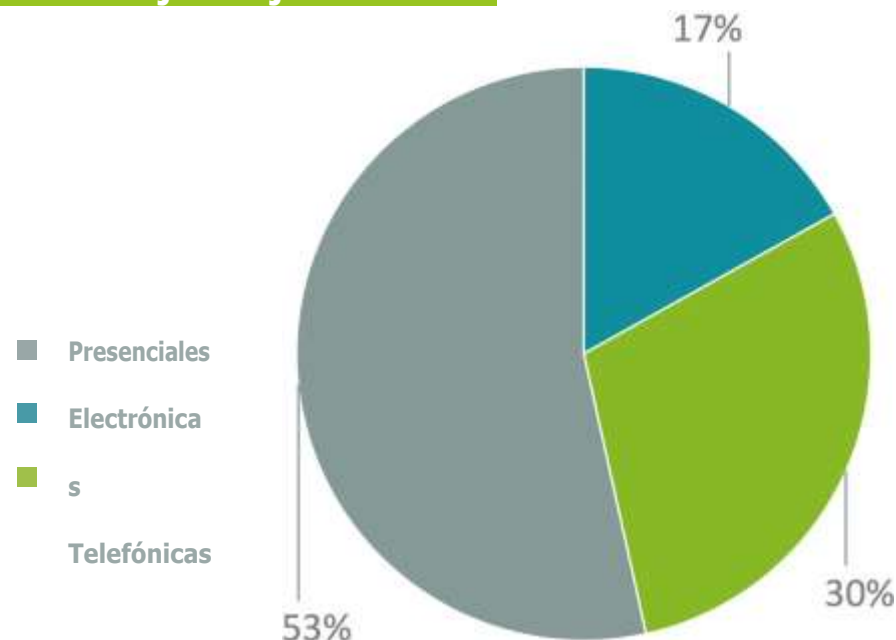
Ti' le meyaj unaj u beetik u mola'ayil Inaip tu lu'umil Yucatán.

YÁAX XOOT. U BÉEYKUNTA'AL U MEYAJIL U SÁASKUNTA'AL U PÁAJTALIL U TS'AABAL OJÉELTBIL MEYAJ.

MÚUL MEYAJ YÉETEL MOLA'AYILO'OB BEEYXAN YÉETEL JALA'ACHILO'OB UNAJ U SÁASKUNTIKO'OB U MEYAJ

Áantajil ti'al jala'acho'ob

Áantajil ti'al jala'acho'ob .

2,066 téenal áanta'ab jeejeláas meyjulilo'ob ti' jeejeláas jala'achilo'ob yéetel mola'ayilo'ob, le je'ela' ku chíikbesik **38%** maanal ti' le meyaj beeta'ab tu ja'abil 2017.

Ti' le u kanáanta'al meyaj ti' u ja'abil 2017 yéetel 2018, meyajnajo'on yéetel 164 meyjulilo'ob ti' **87** jala'acho'ob, uti'al u ts'aabal ojéeltbil ti'ob ba'alo'ob yo'olal le meyaj unaj u beetiko'ob.

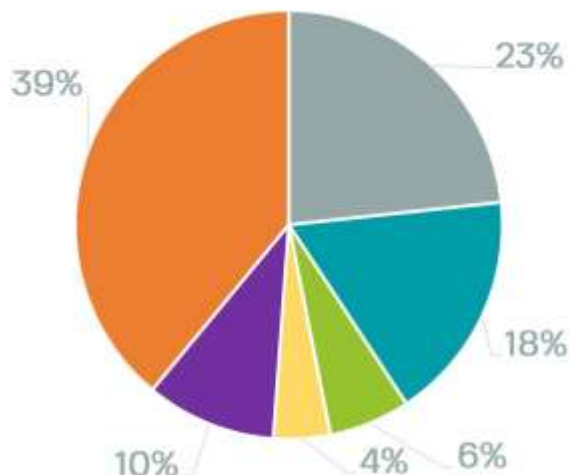
Tu wináalil septiembre túuxta'ab 106 payalt'aanilo'ob ti'al u jala'achilo'ob kaaj, uti'al jump'éel múuch' táambal tu'ux kun ts'aabil ojéeltbil le meyaj unaj u beetiko'ob yo'olal u sáaskunta'al meyaj.

Túuxta'ab **74** payalt'aanilo'ob ti' máaxo'ob ku jo'olintiko'ob u kúuchiloob u sáaskunta'al meyaj beeyxan ti' u kúuchilo'ob u kanáanta'al taak'in ti' u mola'ayilo'ob u jala'achil u lu'umil Yucatán.

U k'a'amal yéetel u meyajta'al le chíikulilo'ob ku túuxta'al tumen jala'acho'ob

le ken ts'o'ok u xaak'alta'al le chíikulil ku túuxta'al tumen jala'acho'ob tu ja'abil 2018, meyajta'ab le xaak'alila' yéetel beeta'ab **862** meyajto'ob yo'olal le je'ela'.

- **Nombramiento de los Responsables de las UT.**
- **Integración de los Comités de Transparencia.**
- **Tablas de aplicabilidad.**
- **Normatividad.**
- **Listados de sindicatos, personas físicas y morales.**

169 jala'acho'ob tu ts'a'ob ojéeltbil **201** téenal, yo'olal u ju'uni tu'ux ku je'ets'el máax ku jo'olintik u kúuchil u sáaskunta'al meyaj.

134 jala'acho'ob tu ts'a'ob ojéeltbil **150** yo'olal u je'ets'el u máax kun táakpajal ti' u múuchkabil u sáaskunta'al meyaj jala'ach.

50 jala'acho'ob tu ts'a'ob ojéeltbil **53** téenal u tsoolilo'ob meyaj.

37 jala'acho'ob tu ts'a'ob ojéeltbil **37** téenal u a'alma'j t'aanil u meyajto'ob yéetel le jets' t'aanil u meyaj u kúuchilo'ob yéetel u múuch'kabilo'ob ti'al sáaskunta'al meyaj.

82 jala'acho'ob tu ts'a'ob ojéeltbil u tsoolil u múuch'kabilo'ob meyajulo'ob, kajnáalo'ob, yéetel wíiniko'ob ku meyajto'ob yéetel u taaakin kaaj, je'ex ku jets'ik a'alma'j t'aan.

21 jala'achilo'ob tu ts'a'ob ojéeltbil u tu'ux yan u kúuchilo'ob meyaj, **85** tu ya'alo'ob u k'iinilo'ob yéetel ba'ax súutukilo'ob ku meyajto'ob, **145** yo'olal u k'iinilo'ob ma'tu meyajto'ob u kúuchilo'ob u sáaskunta'al meyaj **24** tu ts'a'ob ojéeltbil u chíikulilo'ob correo electrónico.

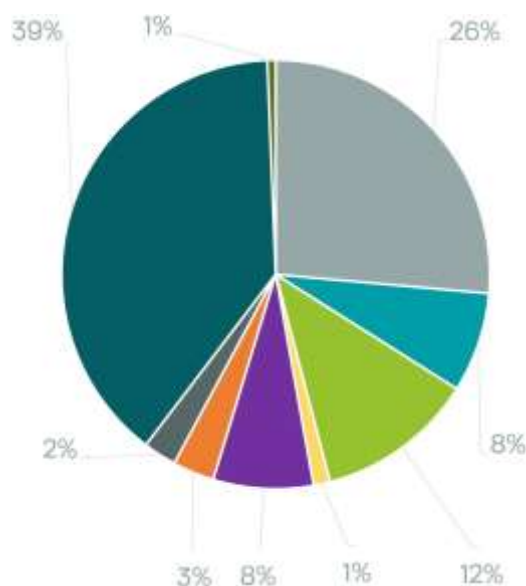
KA'A XOOT. U XAK'ALTA'AL LE MEYAJ UNAJ U TS'A'IKO'OB OJÉELTBIL TUMEN JALA'ACHO'OB TI' U CHÍIKULILO'OB INTERNET YÉETEL CHÍIKULIL PLATAFORMA NACIONAL DE TRANSPARENCIA.

U mola'ayil INAIP tu lu'umil Yucatane' tu xak'altaj u meyajil jeejeláas jala'achilo'ob ti' le ja'abo', je'ex ku jets'ik u Programa Anual de Vigilancia 2018, le je'ela' ku je'ets'el tumen u noj jo'olpópilo'ob le mola'ayila' tu k'iinil 15 ti' u junio.

U yéeya'al máax kun xaak'altbile' ku beete'al aleatorio, ku yila'al wáa ts'o'ok u beetik u meyaj le **159** jala'acho'ob, jatsa'an jump'éelel múuch'kabilo'ob yéetel yéeyano'ob ti' jump'éelel xaak'alil beeta'ab tu k'iinil 15 ti' u wináalil junio, tu táan le máaxo'ob yéetel múuch'kabil noj jo'olpópilo'ob, u jo'olpópil Ejecutiva, yéetel máax jo'olintik u kúuchil u sáaskunta'al meyaj ichil kúuchilo'ob.

Ti' le je'ela' **114** jala'achilo'ob tu ts'a'ob ojéeltbil u meyajil tu ja'abil 2018, le je'ela' ti' jump'eelelI' meyaj xak'alta'an yéete beeta'al, beeyxan, **45** jala'acho'ob ma' tu ts'a'ob ojéeltbil u meyajjo'ob.

Jala'achilo'ob xak'alta'ano'ob

- Poder Ejecutivo
- Sindicatos
- Sujetos obligados indirectos
- Poder Judicial
- Organismos públicos municipales Part
- políticos
- Organismos autónomos e institucion educación superior públicas autón
- Ayuntamientos
- Poder Legislativo

U XOOKIL BIX TU BÉEYKUNTIKO'OB U MEYAJILO'OB

U xookil le asab ma'alo'ob tu beeto'ob u meyajo'ob.

Poder Ejecutivo: IBECEY, Insejupy, Fideicomiso Garante de la OSY, Sefotur y Universidad Politécnica de Yucatán.

Ayuntamientos: Mérida, Tecoh, Maxcanú, Valladolid e Ixil.

Organismos públicos municipales: Abastos de Mérida, Central de Abasto Mérida, Comité Permanente del Carnaval de Mérida y Sistema de Agua Potable y Alcantarillado del Municipio de Progreso

Sindicatos: STSPEIDY, el Sindicato Nueva Alianza de Trabajadores al Servicio del Municipio de Mérida, Sindicato Integrado de los Trabajadores Municipales y Sindicato de Profesionales Técnicos y Empleados al Servicio del H. Ayuntamiento.

Poder Judicial: Fondo Auxiliar para la Administración de Justicia del Estado de Yucatán y Tribunal Superior de Justicia.

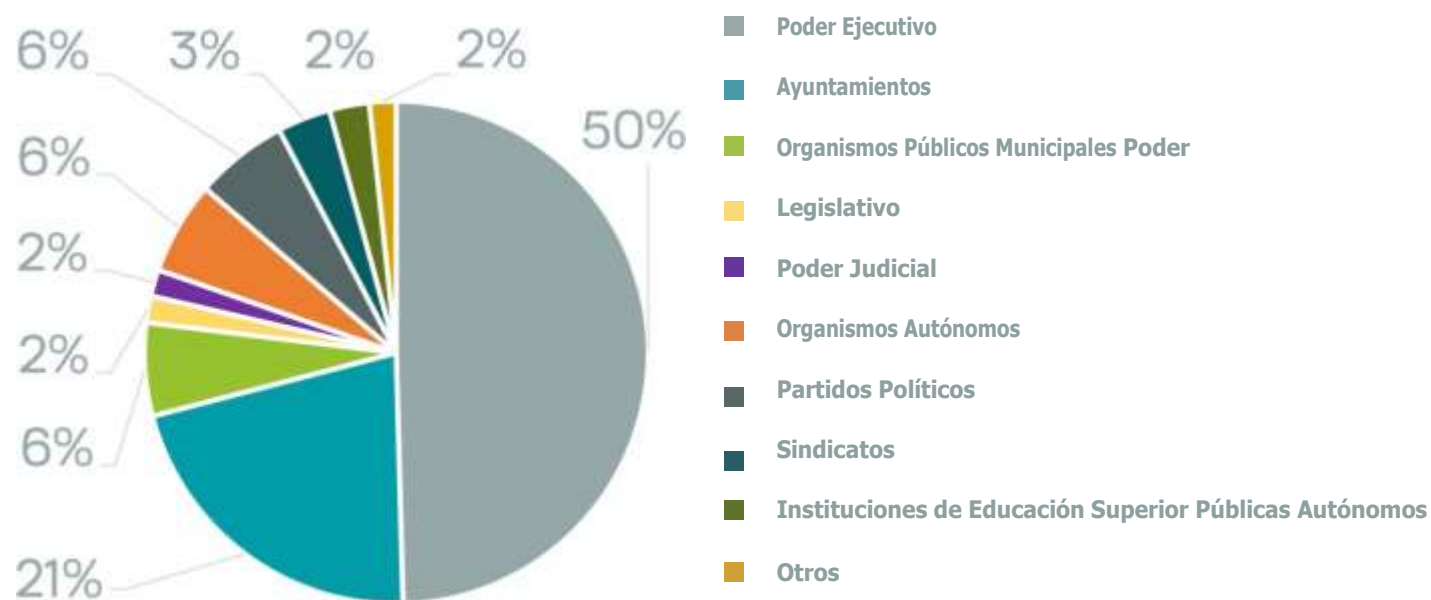
Poder Legislativo: Congreso del Estado.

Partidos políticos: Partido Revolucionario Institucional y Partido Movimiento Ciudadano.

Sujetos obligados indirectos: Fideicomiso Público de Administración F/0199, Fideicomiso para la Promoción Turística del Estado de Yucatán, Fideicomiso Maestro Irrevocable de Administración y Fuente de Pago F/0002, Fondo de Apoyo a la Productividad Agropecuaria y Fideicomiso Irrevocable de Administración y Fuente Alterna de Pago F/0019.

TAKPOOLIL YO'OLAL MA' TU NÚUKO'OB WÁAJ MA' TU TS'A'OB OJÉELTBIL U MEYAJILO'OB.

Ti' le meyajila' beeta'ab **117** takpoolo'ob ti' 63 jala'acho'ob, yo'olal ma' tu sáaskunto'ob le meyaj unaj u beeto'ob yéetel ma' tu ts'a'ob ojéeltbil ti' u ch'ikulo'ob internet yéetel ti' Plataforma Nacional de Transparencia.

Ya'abchaj tak **588%** u xookil le takpool beeta'abo'ob tu ja'abil 2018, le je'ela' u k'aat u ya'al maanal 6 u téenel le takpoolo'ob áanchajo' ti' le ja'ab máaniko'.

ÓOX XOOT. U XAK'ALTA'AL, U MEYAJTA'AL U BEETA'AL YÉETEL U TS'ATANTA'AL U CHÍIKULIL INTERNET KU BEYKUNTIK LE BA'AXO'OB KU YA'ALIK A'ALMAJ T'AAN YO'OLAL U SÁASKUNTA'AL YÉETEL U TS'AABAL OJÉELTBIL MEYAJ ICHIL U MÚUL MEYAJIL YÉETEL SISTEMA NACIONAL DE TRANSPARENCIA

U CHÍIKULIL SISTEMA INFOMEX.

Tu ja'abil 2018 beeta'ab 5 múuch' táambalilo'ob meyaj tu'ux takpajo'ob **19** u meyjulilo'ob jeejeláas mola'ayilo'ob ti' **13** jala'acho'ob.

Meyajta'ab **218** k'áatchi'ob yo'olal áantaj ti' u chíikulil Sistema Infomex ti' **120** jala'acho'ob

U xookil meyajilo'ob elektroniko'ob ti' u chíikulil Sistema Informex .

Servicio	Total
K'áatchi'ob ti' (INFOMEX)	•13,426
Xaak'alilo'ob ti' (INFOMEX)	256

U JEEJELÁAS CHÍIKULILO'OB YO'OLAL U SÁASKUNTA'AL MEYAJ (SIPOT).

Áanta'ab **1,428** meyjulilo'ob jala'ach ti' **181** jeejeláas jala'achilo'ob yéetel mola'ayilo'ob tu Lu'umil Yucatán, beeyxan **2** meyjulilo'ob u jala'chil u noj lu'umil mexico ichil **64** meyaj'ob.

ts'aab 601 áantajo'ob ti' **161** jala'achilo'ob unaj u sáaskuntiko'ob meyaj

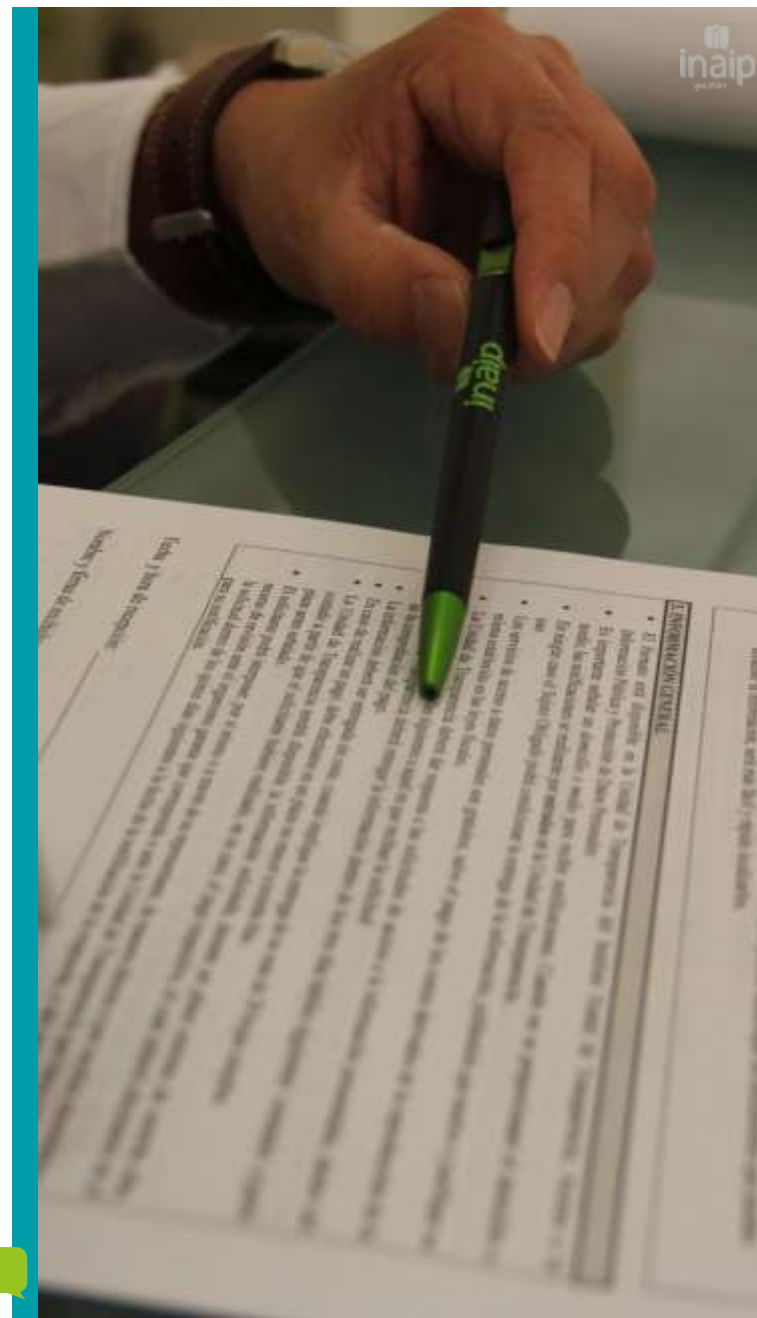
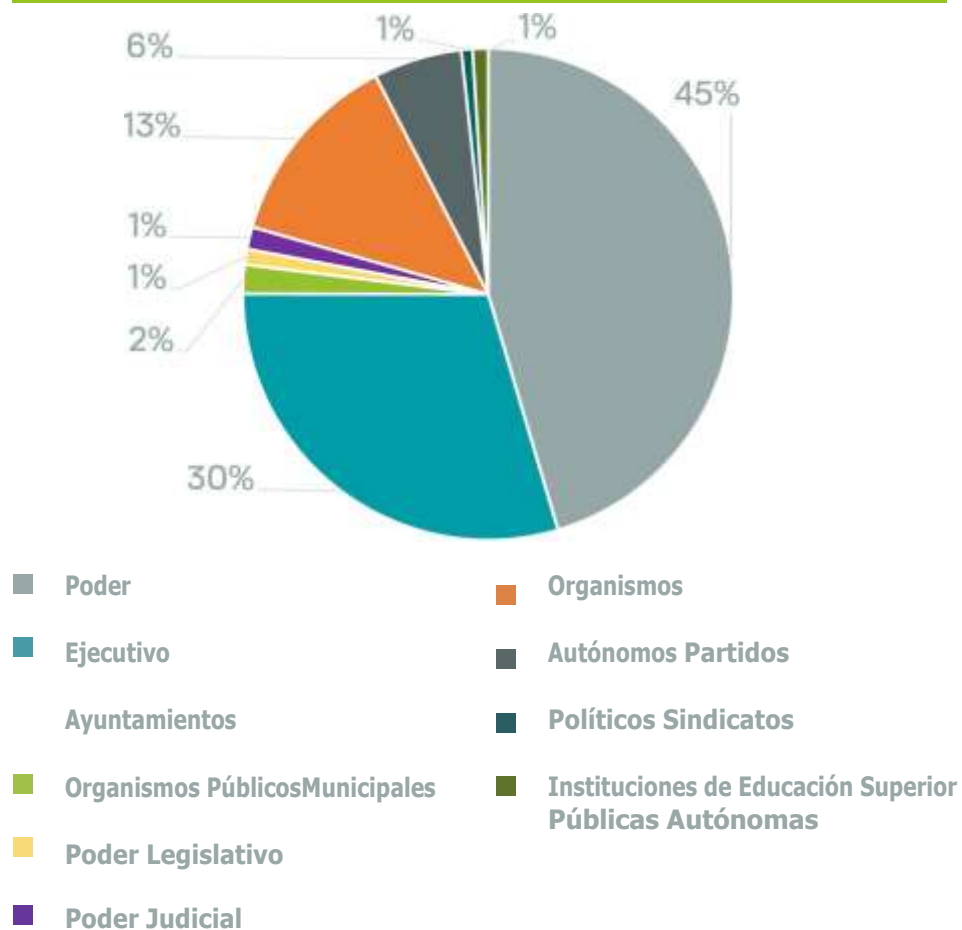
KAN XOOT. U K'AJÓOLTA'AL YÉETEL U TS'O'OKSA'AL LE XAAK'ALIL BEETANO'OB TUMEN KAJNÁALO'OB YO'OLAL LE NÚKAJO'OB BEETA'AB TUMEN JALA'ACHILO'OB WEY TI' LE LU'UMA'.

K'uch **691** xaaak'alilo'ob yéetel takpoolilo'ob, tu'ux **685** ti' le je'elo'oba' yan ba'al u yil yéetel xaaak'alilo'ob yo'olal u ts'aabal ojéeltbil u meyaj jala'acho'ob.

Ti' le ts'o'ok u ya'alalo' ku chíikbesik u mola'ayilo'ob Instituto Electoral y de Participación Ciudadana de Yucatán, la Secretaría de Administración y Finanzas, la Secretaría de Seguridad Pública, yéetel el Ayuntamiento de Mérida leti'e áanchaj asab ya'ab xaaak'alil ti'ob tu ja'abil 2018.

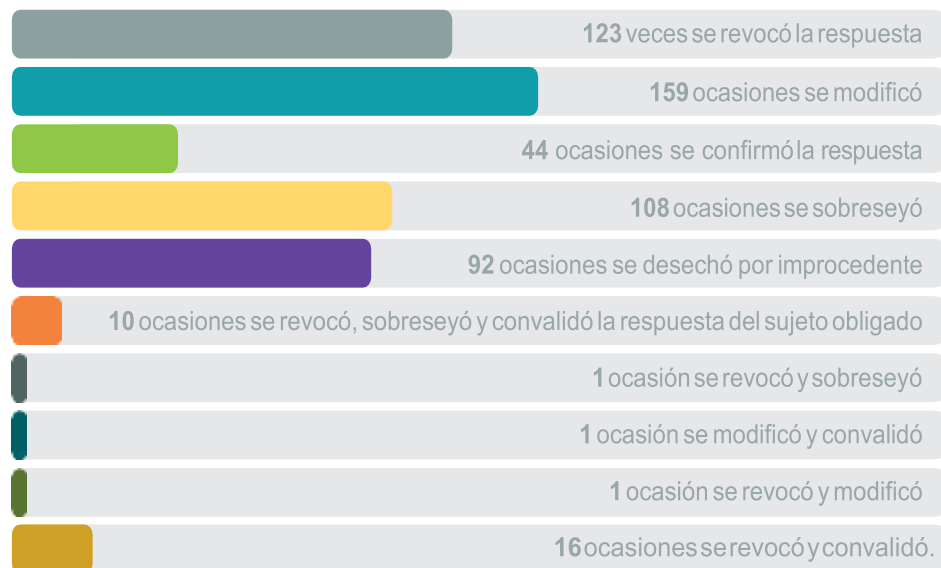
Yo'olal u ja'abil 2017 anchaj maanal **14%** ti' le takpool beeta'abo'.

Takpoolilo'ob beeta'ab ti' jala'achilo'ob

Takpoolilo'ob ts'o'oksabo'ob.

Ti' le **555** takpoolo'obe', ichil **77%** ti' le je'elo'oba' xak'alta'ab tu beel yéetel tu'ux u taal le ba'al unaj u núuka'al ti' le k'áatchi'o'. ichil **88%** ti' le je'eloba' **ts'o'oksa'ab ti'al le kajnáalo' yéetel 12%** ts'o'oksa'ab ti'al le jala'acho'.

U ts'aabal u yojéelta'al ti' u múuch'kabilo'ob u kanáanta'al meyaj.

Tu yo'olal u meyjulilo'ob le jeejeláas jala'achilo'ob yéetel mola'ayilo'ob ma' tu núuko'ob yéetel ma' tu meyajto'ob le k'áatchi' beeta'ab ti'obe', ts'aab u yojéelt ti' **79** kúuchilo'ob u sáaskunta'al meyaj ti' le jala'achilo'ob yéetel mola'ayilo'ob, le je'ela' yéetel u ts'íibil u ts'aabal ojéeltbil meyaj beeta'ano'ob tumen u mola'ayil Inaip tu lúumil Yucatán, uti'al u ts'o'oksa'al wáaj u núuka'al tumen le máax unaj u beetik le meyaja'.

TAKPOOLILO'OB.

Tso'oksa'ab 4 takpoolilo'ob, ti' **2** le je'elo'oba' luk'sa'ab le ba'ax tu núukaj u kúuchil u sáaskunta'al meyaj ti' le jala'acho', ti' le u láak'o'obe' ts'o'oksaba'ab ti'al kajnáal.

MEYAJILO'OB MA' NÚUKA'AB.

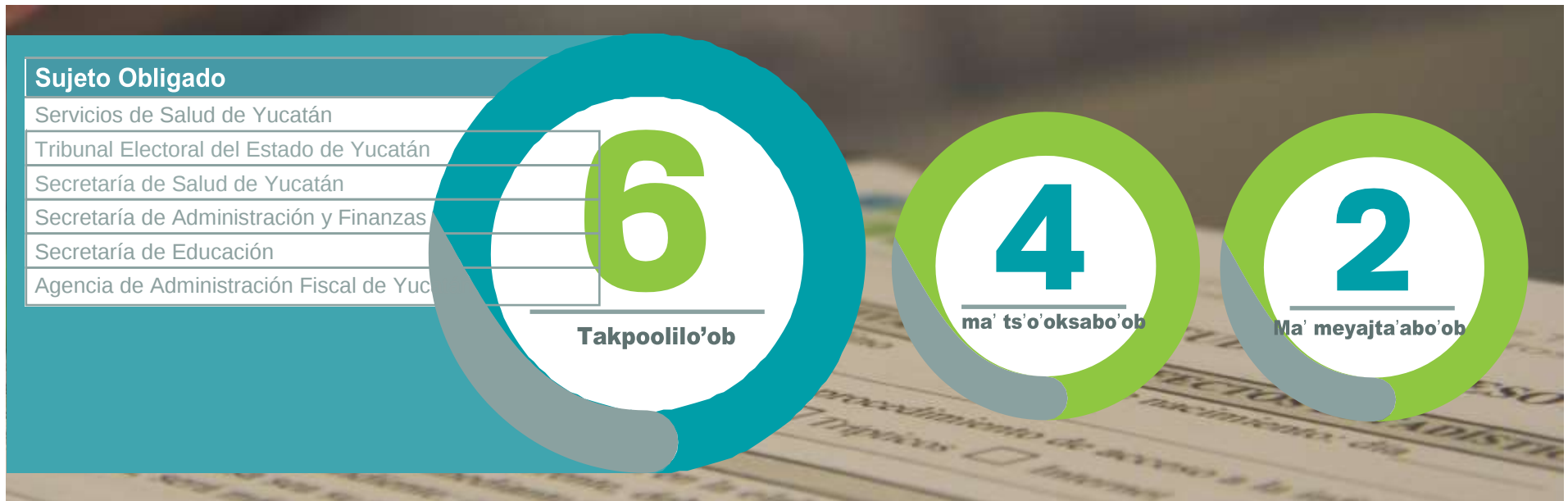
Áanchaj **12** meyajilo'ob, yéetel beeta'ab **42** mok't'aanilo'ob, ti' le je'elo'oba' ts'o'oksa'ab yéetel líik'sa'ab **22** chíikulilo'ob meyaj.

Meyajilo'ob yo'olal ma' u chíimpol'ta'al a'almaj t'aan.

Anchaj **9** meyajilo'ob ti'al u ts'aabal ojéeltbil meyaj, je'ex jets'a'an.

JO' XOOT. U KANÁANTA'AL BA'ALO'OB YAN U YIL YÉETEL MÁAKO'OB, K'ÁATA'ANO'OB TUMEN JALA'ACHO'OB

Ichil le ja'abo' meyajta'ab **6** takpoolilo'ob meyaj yo'olal u kanáanta'al ba'alo'ob yan u yil yéetel máako'ob, ti' le je'elo'oba', tso'oksa'ab **4** takpoolilo'ob.

Ich **2** ts'o'oksa'ab yéetel ma' meyajta'ab le takpoolilo'ob, yo'olal le ba'ax ku ya'alik yéetel ku jets'ik u articulo'oil **105** ti' u a'amaj t'aanil u kanáanta'al ba'alo'ob yan u yil yéetel máako'ob, ku meyajta'al tumen jeejeláas jala'achilo'ob tu lu'umil Yucatán, ti' **2** ti' le je'elo'oba' luk'sa'ab le ba'ax tu núukaj le jala'achilo'.

U láak' ba'axe', tu yo'olal, le ba'alo'ob yan u yil yéetel máako'ob ku meyajta'al tumen jala'achio'obe', meyajta'ab **4** takpoolilo'ob tu'ux je'ets' bix kun meyajtbil, wáaj ku jeel xak'alta'al wáaj ku ts'o'oksa'al.

WAK XOOT. U PÉEKTSILTA'AL YÉETEL U TS'AABAL OJÉELTBIL U PÁAJTALIL U SÁASKUNTA'AL MEYAJ YÉETEL U KANÁANTA'AL BA'ALO'OB YAN U YIL YÉETEL MÁAKO'OB.

Uti'al u péektsilta'al ichil kajnáalo'ob le u k'ajóolta'al, u yila'al ba'ax u biilal yéetel meyajta'al ti'al u ma'alobkinta'al u kuxta'al máak ikil u k'ajóolta'al, u yila'al bix u múul meyaj yéetel u láak' mola'ayilo'obe', tu ja'abil 2018, beeta'ab jeejeláas meyajto'ob ti'al péektsilta'al le páajtalila', tu'ux táakpajo'ob **4,785** kajnáalo'ob.

U MEYAJILO'OB U KANÁANTA'AL BA'ALO'OB YAN U YIL YÉETEL MÁAKO'OB.

Ichil u máank'iinal u kanáanta'al ba'alo'ob yan u yil yéetel máako'ob, ku k'iinbesa'al tu k'iinil 28 ti' enero'e', u mola'ayil Inaip, tu lu'umil Yucatán, tu k'iinbesaj tu ka'aten u meyajil "Jornadas de Protección de Datos Personales", le je'ela' ti'al u yok'sa'al tu tuukul jala'acho'obe', u k'ananil u kanáanta'al ba'alo'ob yan u yil yéetel máako'ob, beeyxan u péektsilta'al u páajtalil le je'elo'oba' ichil kajnáalo'ob.

Múuch' táambal yéetel le máaxo'ob ku péekts'iltiko'ob yéetel ku ts'a'iko'ob ojéeltbil u meyaj mola'ayilo'ob.

Ts'aab ojéeltbil u múuch'kabil Consejo Nacional del Sistema Nacional de Transparencia (SNT) tu jets'aj u meyajil Programa Nacional de Protección de Datos Personales 2018-2022 (PRONADATOS), le meyajila' ku jets'ik u chíikuil meyajilo'ob yéetel u láak' ba'alo'ob ti'al u péektsilta'al ka kanáanta'ak ba'alo'ob yan u yil yéetel máako'ob yéetel u chíimpol'ta'al u páajtalilo'ob ARCO, u ka'ansa'al jala'achilo'ob ti'al u béeykunta'al le meyajila', ichil u láak' meyajilo'ob ti' u ja'abil 2017.

2018

Noj tsikbalil “Protección de Datos Sensibles, una Responsabilidad Compartida”.

Le tsikbalila' tu beetaj u nojk'abil u kanáanta'al ba'alo'o yan u yil yéetel máako'ob tu noj mola'ayil INAI, Gustavo Parra Noriega, tu kúuchil múuch' táambal Manuel Cepeda Peraza tu naajil xook UADY, ti' le je'ela' tu táakbesuba'ob maanal 200 máako'ob ichil u meyjulilo'ob u múuch' kabilo'ob u sáaskunta'al meyaj ti' le jala'achilo'ob yéetel mola'ayilo'ob unaj u sáaskuntiko'ob u meyaj, tu lu'umil Yucatán.

U MEYAJILO'OB U PÁAJTALIL U YOJÉELTA'AL U MEYAJ JALA'ACHO'OB.

Tu máank'iinalil u páajtalil u yojéelta'al u meyaj jala'acho'ob, k'iinbesa'ab 28 ti septiembre tu ja'abil 2018, ti' le je'ela' beeta'ab jeejeláas meyajilo'ob ti'al u péektsita'al yéetel u meyajta'al u páajtalil u yojéelta'al u meyaj jala'acho'ob yéetel u kanáanta'al ba'alo'ob yan u yil yéetel máako'ob. Ichil le meyajilo'oba' beeta'ab le je'eloba'.

Múuch'táambal yéetel jala'achilo'ob mek'tan kaajilo'ob 2018-2021.

Beeta'ab múuch'táambalo'ob yéetel jala'cho'ob ti' le mek'tan kaajilo'ob ti'al u ja'abilo'ob (2018 tak 2021), le je'ela' ti'al u ka'ansa'al yéetel u je'ets'el u chiikulilo'ob meyaj ti'al u yéeyiko'ob máax kun jo'olintik u kúuchilo'ob u sáaskunta'al meyaj tu kaajalo'ob, beeyxan u múuch'kabilo'ob ti'al u sáaskunta'al meyaj, ti' le je'ela' tu táakbesuba'ob maanal 90 jala'cho'ob, ti' le múuch'tambala' tu k'amo'ob chíkulilo'ob yéetel pikil ju'uno'ob tu'ux ku ye'espajal bix u yúuchul meyaj tu kúuchilo'ob u sáaskunta'al meyaj, beeyxan bix ken u beeto'ob u múuch'kabil ti'al u sáaskunta'al meyaj .

U ye'esajil u sáaskunta'al yéetel u kanáanta'al ba'alo'ob 2018.

Tu ka'a ja'abil beeta'ab u ye'esajil u sáaskunta'al meyaj yéetel u kanáanta'ab ba'alo'ob ichil u múul meyajil yéetel INAI, meyajnajo'ob yéetel u kaajilo'ob Jo', Zaki, Progreso yéetel Tizimin.

U meyajilo'ob u ts'aabal ojéeltbil meyaj ti' u naajilo'ob xook universidades.

Xiimbata'ab jeejeláas naajilo'ob xook superior, tu'ux le noj jo'olpópilo'ob le mola'ayila' María Eugenia Sansores Ruz yéetel Aldrin Briceño Conrado, tu xiimbato'ob u naajilo'ob xook Facultad de Derecho yéetel Facultad de Contaduría y Administración tu noj naajil xook UADY, le je'ela' ti'l u péektsitiko'ob u k'ajóolta'al, u meyajta'al yéetel u béeykunta'al u chiímpolta'al u páajtalil u yojéelta'al u meyaj jala'acho'obo'.

Múul tsikbal “La información pública como herramienta para el empoderamiento ciudadano”.

Yéetel maanal 328 máako'obe', beeta'ab u meyajil múul tsikbal “La información pública como herramienta para el empoderamiento ciudadano”, tu nóoj kúuchil múuch' táambalo'ob Centro Internacional de Congresos tu lu'umil Yucatán.

Ti' le je'ela' tu táakbesuba' le magistrado Pablo Monroy, Mtra. Lourdes Morales yéetel periodista Arturo Páramo Rojas, le je'elo'oba' tsikbanajo'ob yo'olal bix u meyajta'al u chiikulilo'ob u meyaj jala'acho'ob ti'al u mu'uk'ankunsa'al kajnáalo'ob, ikil u káajal le tsikbalila' beeta'ab u ye'esajil balts'am tu'ux t'aanajo'ob yo'olal u k'a'ananiil u yojéelta'al ba'alo'ob ti' u meyajil jala'acho'ob, le balts'ana' beeta'ab tumen Margarita Chan Jiménez yéetel Gabriela Valdez, tu beeto'ob u máakilo'ob Britany Yajaira yéetel xunam Prudencia.

U TS'AAAL OJÉELTBIL U MEYAJILO'OB TI' U WINÁALILO'OB ENERO TAK DICIEMBRE TU JA'ABIL 2017.

Tu k'iinil 22 ti' marzo ts'aab ojéeltbil u ye'esajil u meyaj le mola'ayila' ti' u ja'abil 2017 ichil u múuch' meyajil H. Congreso tu lu'umil Yucatán.

PÉEKTSILO'OB YÉETEL E'ESAJILO'OB.

U ti'al u nats'kubaj le mola'ayila' ti' kajnáalo'obe', yéetel u ts'aabal ojéelti ba'ax meyajil ku beetik, beeyxan u meyajtik u páajtalil u yojéelta'al u meyaj jala'acho'ob yéetel u kanáanta'al ba'alo'ob yan u yil yéetel máako'obe', le mola'ayila' tu táakbesubaj ti' le jeejeláas meyajilo'ob yéetel e'esajilo'ob.

Feria Internacional de la Lectura Yucatán 2018.

Uk' téenal tu táakbesubaj le mola'ayila' ti' u noj ye'esajil Feria Internacional de la Lectura Yucatán, jo'olinta'an tumen u noj naajil xook UADY. Ti' le meyajila' ts'aab k'ajóoltbil u pikil ju'unil "La importancia de los archivos históricos como garantes de la memoria y el acceso a la información" le je'ela' ts'aab ojéeltbil tumen u múuch' meyajil le pikil ju'una' María de los Ángeles Magdaleno Cárdenas; beeyxan beeta'ab u tsikbalil "Datos personales sensibles" le je'ela' tu ts'aj Mtro. Álvaro de Jesús Carcaño Loeza, Director de Capacitación, Cultura de la Transparencia yéetel Estadística ti' le mola'ayila'.

Tu táakbesuba'ob 250 máako'ob tu xímbato'ob u kúuchil le mola'ayila' yéetel tu yu'ubo'ob le tsikbalo'obo'.

Feria de Regreso a Clases 2018.

Tu ye'esajil Feria de Regreso a Clases 2018, jo'olinta'an tumen u mola'ayil PROFECO, U kúuchil CANACO SERVYTUR, ti' le je'ela' péektsilta'ab u páajtalil u yojéelta'al u meyaj jala'acho'ob yéetel u kanáanta'al ba'alo'ob yan u yil yéetel máako'ob, le je'ela' ti' le óoxp'éel k'iino'ob xanchaj le e'esajila'.

Feria Nacional del ti'al táankelemo'ob.

Le mola'ayila' tu táakbesubaj yéetel jump'éel kúuchil u ts'aabal ojéeltbil meyaj ti' u ye'esajil 2da. Feria Nacional de Empleo ti'al táankelemo'ob, le je'ela' jo'olinta'an tumen u mola'ayil Secretaría del Trabajo Federal yéetel la Secretaría del Trabajo y Previsión Social tu lu'umil Yucatán, tu kúuchil múuch' táambal Centro de Convenciones y Exposiciones Yucatán Siglo XXI.

U meyajil u k'a'ananiil u páajtalil u ts'aabal ojéeltbil u meyaj jala'acho'ob.

Táakpajo'on ti' u meyajil u k'a'ananiil u páajtalil u ts'aabal ojéeltbil u meyaj jala'acho'ob, tu najil xook Facultad de Derecho ti' Universidad Autónoma tu lu'umil Yucatán.

Feria Yucatán Xmatkuil 2018.

Le mola'ayila' tu táakbesubaj ti' u noj e'esajil Feria Yucatán Xmatkuil 2018, jo'olinta'an tumen Instituto Promotor de Ferias tu lu'mil Yucatán, ti' le je'ela' péeksilta'al u k'a'ananiil u sáaskunta'al meyaj yéetel u kanáanta'al ba'alo'ob yan u yil yéetel máako'ob ti' maanal 3000 kajnáalo'ob tu xíimbato'ob u kúuchil le mola'ayila'.

MEYAJILO'OB LE MOLA'AYILA'.

Chíikulilo'ob impreso'ob yéetel electrónicos

Ts'aab ojéeltbil ti' u chíikulil internet ti' le mola'ayila' 40 ts'íibilo'ob tu'ux ku ts'aabal ojéeltbil meyaj, ti' jeejeláas chíikulilo'ob. Ichil u ye'esajil u xak'alta'al sáansamal u nu'ukulilo'ob meyaj electronico'ob, beeta'ab 1,088 ts'íibilo'ob yo'olal u sáaskunta'al u meyaj jala'acho'ob yéetel u kanáanta'al ba'alo'ob yan u yil yéetel máako'ob,

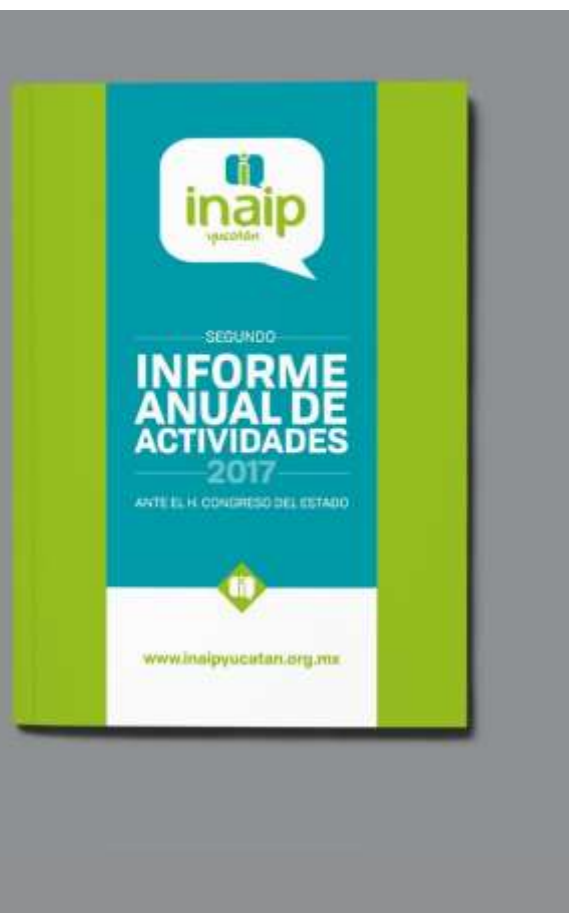
Chíikulilo'ob ti'al ts'aabal ojéeltbil meyaj.

- U máank'iinal u yojéelta'al u meyaj jala'acho'ob.

Ichil u k'iinilo'ob 24 ts'ik 28 ti' u wináalil septiembre, ti' le je'ela' beeta'ab tsikbalil k'áatchi'ob ti' Grupo Sipse, Grupo Fórmula y Cadena Rasa; Spots ich español yéetel ich maaya t'aan, ~~uch~~ chíikulilo'ob La comadre 98.5 yéetel Retro 103.1, beeyxan ti' chíikulilo'ob impreso'ob ti' DePeso, Por Esto yéetel Diario de Yucatán web.

- U kanáanta'al ba'alo'ob yan u yil yéetel máako'ob

Beeta'ab u xoot ts'ikbalo'ob wáaj spot ti'al u chíikulil radio le je'elo'oba' ma' tu xaantalo'ob maanal 30 segundos, jump'éeel xoot k'aay ich español yéetel maaya t'aan, le meyajila' máansa'ab ti' radio ichil u k'iinilo'ob 10 tak 19 ti' u wináalil diciembre ti' u chíikulilo'ob 95.3 FM yéetel 103.1 FM, beeyxan u chíikulil video ti'al u ts'aabal ojéeltbil ti' redes sociales, ti' u chíikulilo'ob Retro 103.1 ti'al Cadena rasa beeta'ab 48 xoot tsikbalo'ob.

P'is k'iin 2018 yéetel

u ye'esajil meyaj 2017

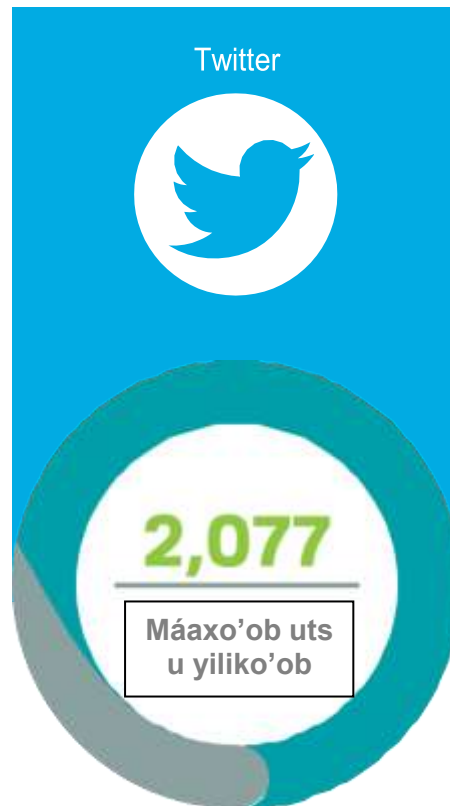
K'ub maanal 1,500 p'isk'iinilo'ob 2018, ichil le je'ela' ku ye'espajal le meyajlo'ob tu náajalto'ob u kettamil Décimo Primer Concurso de Dibujo Infantil "Los Niños y las Niñas por la Transparencia en Yucatán" ti' u jaatsil meyaj ti' le lu'uma' yéetel ti' noj lu'um, mola'ayilo'ob, múuch'kailo'ob ja'alachilo'ob mek'tan kaajilo'ob, naajilo'ob xook, ichil láak' mola'ayilo'ob.

Ti'al u ts'aabal ojéeltbil u meyaj le mola'ayila', k'ub 438 pikil ju'unilo'ob ti' u kom ts'íibil u ye'esajil meyaj tu ja'abil 2017, ti' jeejeláas jala'achilo'ob yéetel mola'ayilo'ob ti' le lu'uma' yéetel noj lu'um.

U ch'ik'ulil Redes sociales

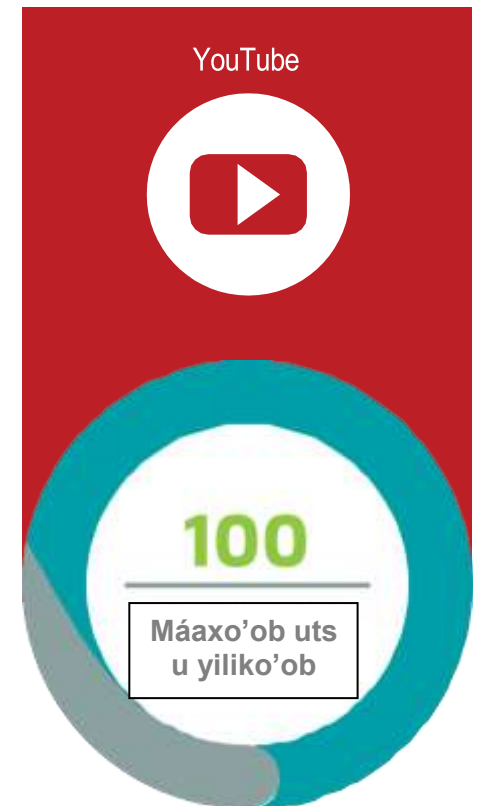
477 e'esajilo'ob meyaj .
100 mil 359 tu yilo'ob.

871 e'esajilo'ob meyaj
22,177 tu yilo'ob..

121 e'esajilo'ob meyaj.
18,856 tu yilo'ob..

58 e'esajilo'ob videoj.
19 videob na'aksa'ab.

MÚUL MEYAJ YÉETEL U LÁAK' MOL'AYILO'OB .

- U péektsilta'al u meyajil Semana Nacional de Transparencia yéetel banners, u ts'aabal ojéeltbil ti' en redes sociales. Tu wináalil Septiembre tu ja'abil 2018.
- U péektsilta'al u meyajil Semana de Transparencia del CEM CTM, yéetel u ts'aabal ojéeltbil ti' u chíikulilo'ob redes sociales, beeyxan u ts'aabal posters ichil le mola'ayila'. Tu wináalil Noviembre tu ja'abil 2018.
- U péektsilta'al u meyajil INAI ti' u " 5to Congreso de la ANAC, delegación Yucatán "Entorno y expectativas tributarias 2019", tu'ux tu táakbesubaj unoj jo'olpóopil INAI, Francisco Acuña Llamas. Tu wináalil Septiembre tu ja'abil 2018.
- U beeta'al carteles yéetel u péektsilta'al u meyajil Foro Regional Sobre Política Nacional Anticorrupción del PIRC, CIDE. Tu wináalil Octubre tu ja'abil 2018.
- U péektsilta'al u meyajil u ketlamil "Comisionado o comisionado infantil del Pleno del INAI", ts'aab ojéeltbil ti' banner, u chíikulil redessociales, yéetel carteles ti' **15** naajilo'ob xook primarias. Tu wináalil Junio tu ja'abil 2018.
- U péektsilta'al u táakpajal de Gustavo Parra Noriega, tu mola'ayil INAI, ti' u meyajilo'ob "Jornadas de Protección de Datos Personales tu mola'ayil INAI". U ch'a'abal u yoochel le meyajoj' yéetel video ti' le ba'ax úuchiko' le je'ela' t wináalil enero tu ja'abil 2018.
- U ts'aabal ojéeltbil u meyaj "Foro de la Publicación de Contrataciones Abiertas, del INAI", le je'ela' yéetel banner, posters ti' le mola'ayila' beeyxan ti' redes sociales, tu wináalil Marzo tu ja'abil 2018.
- U ts'aabal ojéeltbil u pikil ju'unil "Cambios institucionales para el combate a la corrupción", ti' le je'ela' payalt'aanta'ab le máaxo'ob ku ts'aiko'ob ojéeltbil meyaj ti' prensa yéetel redes sociales, tu wináalil octubre tu ja'abil 2018.
- U Ts'aabal ojéeltbil u pikil ju'unil "La importancia de los archivos históricos como garantes de la memoria y el acceso a la información", ichil u múul meyajil INAI yéetel UNAM, ichil u ye'esajil FILEY. Tu wináalil Marzo tu ja'abil 2018.

U MEYAJTA'AL U CHÍIKULIL WEB
WWW.INAIPYUCATAN.ORG.MX.

Meyajta'ab u k'expajal yéetel u túumbenkunsa'al u chíikulil web ti' u mola'ayil Inaip tu lu'umil Yucatán, ti'al u ma'alobkinsa'al le ba'axo'ob yaan ti' le chíikula', ti' le je'ela' ts'aab ojéeltbil u ts'o'oksaj meyajilo'ob yéetel payalt'aanilo'ob ku beetik u noj múuch'kabil jo'olpóopilo'o, mok't'aanilo'ob yéetel jets't'aanilo'ob meyaj, u meyajil CONAC, beeyxan le bo'olsi'ip'il yéetel bix u ts'o'oksa'al takpoolilo'ob.

UK XOOT . U PÉEKTSILTA'AL U SÁASKUNTA'AL MEYAJ YÉETEL U KANÁANTA'AL BA'ALO'OB YAN U YIL YÉETEL MÁAKO'OB, TU MOLA'AYILO'OB XOOK EDUCACIÓN SUPERIOR .

Tu ja'abil 2018 beeta'ab 32 meyajilo'ob u ts'aabal ojéeltbil meyaj ti' naajilo'ob xook superior.

2,210

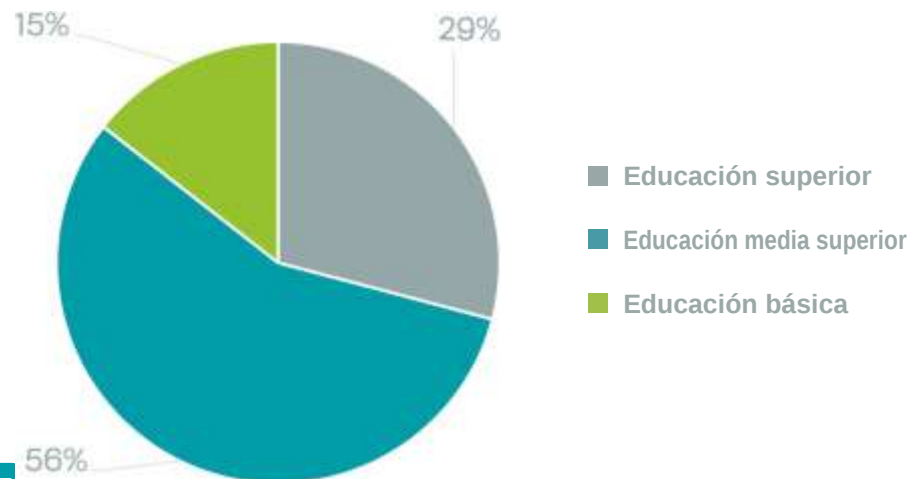
Máako'ob tu
táakbesuba'ob

EDUCACIÓN SUPERIOR.

Meyajilo'ob ti'al u sáaskunta'al meyaj ti' u naajilo'ob xook superior.

Péektsilta'ak u páajtalil u yojéelta'al u meyaj jala'acho'ob yéetel u kanáanta'al ba'alo'ob yan u yil yéetel máako'ob ichil 7 mil 590 xoknáalo'ob ti' jeejelás jaatsilo'ob xook tu lu'umil Yucatán.

U jo' ketlamil "Cartel Universitario".

Yáax kúuchil

Ka'a kúuchil

Yóox kúuchil

Nombre:
ALVARO RAYMUNDO CAMELO CONRADO
Institución educativa:
FACULTAD DE ARQUITECTURA, UADY

Nombre:
LUIS ÁNGEL SALAZAR CHÉ
Institución educativa:
ESCUELA DE TURISMO TECNOLOGÍA
TURÍSTICA TOTAL, A.C

Nombre:
LUIS ESCOBAR PASQUEL
Institución educativa:
UNIVERSIDAD ANÁHUAC MAYAB

Tu jo' ketlamil "Concurso de Cartel Universitario", le ketlamila' ti'al u xoknáalo'ob ti' naajio'o xook superior, ku kaxantik u péektsilta'al u meyajil táankelemo'ob, ti'al u k'ajóolta'al ba'ax ku tukliko'ob yo'olal k'a'anan ba'alo'ob ti'al kaaj, je'ex u sáaskunta'al yéetel u ts'aabal ojéeltbil u mejala'acho'ob beeyxan u kanáanta'al ba'alo'ob yan u yil yéetel máako'obe', túuxta'ab **118** u meyajil xoknáalo'ob, le je'ela' ku ye'esik ya'abchaj le máaxo'ob ku takpajal tak maanal **131%** ti' le máaxo'ob táakpajo'ob tu ja'abil 2017.

Tu ja'abil 2018 bisa'ab le e'esajila' tu naajilo'ob xook preparatoria Conrado Menéndez Díaz, CTM, Facultad de Contaduría yéetel Administración tu naajil xook UADY, CBTA No. 014, Universidad Modelo tu kaajil Valladolid, UVG, CBTIS No. 120, u naajil xook Tecnológico tu kaajil Tizimín, Universidad Tecnológica del Sur yéetel Universidad Tecnológica del mayab.

Múuch'táambalilo'ob meyaj yéetel u jo'opóopilo'ob beeyxan yéetel ka'ansajo'ob ti' jeejeláas naajilo'ob xook.

Beeta'ab 8 múuch' táambalo'ob meyaj yéetel 22 jo'olpóopilo'ob yéetel ka'ansajo'ob, ti'al u beeta'al meyajilo'ob xook.

Tsikbalo'ob ti' jeejeláas naajilo'ob xook superior.

Beeta'ab 8 tsikbao'ob 174 ti' u xóknáalilo'ob superior, yo'olal meyajilo'ob yan u yil yéetel u páajtalil u sáaskunta'al u meyaj jala'acho'ob, ti'al u beeta'al meyajilo'ob xook yan u yil yéetel u articulo'il 6 ti' le a'alma' t'aano'.

Noj tsikbalo'ob beeta'ab.

Táakpajo'on ti' u XXIV Reunión de Bibliotecarios de la Península de Yucatán yéetel u ts'ikbalil "Transparencia y protección de datos personales: Implicaciones para las bibliotecas públicas del nuevo marco normativo vigente", tu kúuchil edificio central de la UADY.

ArteenClaro'e', jump'éeel e'esajil ku máan ti' jeejeláas kúuchilo'ob yéetel u meyajilo'o u náajaltmo'ob u ketlamilo'ob "Cartel yéetel Tiras de Comic" beetano'ob tumen u mola'ayil Inaip, Yucatán, ku chímpoltik u meyajil, yéetel le jats'uts' ba'alo'ob ku beeta'al tumen la máaxo'ob ku táakbesuba'ob yo'olal u sáaskunta'al meyaj yéetel u kanáanta'al ba'alo'ob yan u yil yéetel máako'ob.

EDUCACIÓN MEDIA SUPERIOR.

Meyajilo'ob ti'a u sáaskunta'al u meyaj jala'acho'ob ti' u naajilo'ob xook Educación Media Superior.

Beeta'ab 50 meyajilo'ob tu'ux ku ts'aabal ojéeltbil u meyaj le mola'ayila' ti' naajilo'ob xook media superior.

4,283

**Máako'ob
táakpajo'ob**

Múuch' táambalo'ob meyaj yéetel jo'olpóopilo'ob beeyxan ka'ansajo'ob ti' naajilo'ob xook.

Tu ja'abil 2018 beeta'ab jump'él múuch' táambal meyaj tu'ux táakpajo'ob **8** ka'ansajo'ob ti' u xookil "Lectura, expresión oral y escrita II" ti' u jo'olpóopil Educación Tecnológica Industrial (DGETI) ti' u jaatsil xook Educación Media Superior tu lu'umil Yucatán.

U wak ketlamil Tiras de Cómic.

Yáax kúuchil

Ka'a kúuchil

Óox kúuchil

Nombre:
PAOLA CASTILLAMOGUEL
Institución Educativa:
ESCUELA PREPARATORIA MÉXICO

Nombre:
SILVIA REBECA CASANOVA SANTOS
Institución Educativa:
COLEGIO DE BACHILLERES DEL ESTADO DE YUCATÁN

Nombre:
EFFY FERNANDA EUANBASULTO
Institución Educativa:
UNIVERSIDAD MESOAMERICANA DE SAN AGUSTÍN, UMSA

Beeta'ab jump'éeel payalt'aan ti'al táankelemo'ob, xoknáalo'ob ti' naajilo'ob xook públicasyéetel privadasti' u jaatsil medio superior yéetel ti' 3° ti' secundaria, tu lu'umil Yucatán, uti'al u táakbesuba'ob ti' u wak ketlamil Tiras de Cómic, ku beeta'al ti'al u péetsilta'al u meyaj k'ab yéetel boonilo'ob yéetel ka péektsilta'ak u meyajil u sáaskunta'al yéetel u ts'aabal ojéeltbil meyaj ti' xoot k'ajlaylo'ob bona'ano'ob, ti le ketlamiila' k'uch **24** meyajo'ob ti' **14** naajilo'ob xook, tu'ux ku t'aano'ob yo'olal u sáaskunta'al meyaj yéetel u kanáanta'al ba'alo'ob ya u yil yéetel máako'ob.

EDUCACIÓN BÁSICA.

U buluk ketlamil boonil mejen paalal.

K'ub u náajalilo'ob ti' u 11º Concurso de Dibujo Infantil: "Los niños y las niñas por la transparencia en Yucatán" ti' le je'ela' k'ub 1729 chiimpolalo'ob ti'al xoknáalo'ob yéetel naajilo'ob xook tu táakbesuba'ob ti' le ketlamila'.

U meyajilo'ob ti'al u kanáanta'al ba'alo'ob yan u yil yéetel máako'ob ti' naajilo'ob xook Primaria .

1,097

Máako'ob tu
táakbesuba'ob

Ti' u wináalilo'ob agosto tak diciembre beeta'ab jeejeláas meyajilo'ob ti'a u kanáanta'al ba'alo'ob yan u yil yéetel máako'ob, ti' naajilo'ob xook primaria, yéetel ti'al xoknáalo'ob ti' 4° tak 6°, le je'ela' ti'al u péektsilta'al u k'a'ananiil u yila'al yéetel u kanáanta'al ba'alo'ob yan u yil yéetelo'ob. Ti' le meyaja' áanchaj 29 tsikbalo'ob

U k'iinil mejen paalal .

Beeta'ab k'iinbesajo'ob tu naajil xookil Escuela primaria indígena Juan Cupul, le je'ela' tu múuch' kaajtalil Plan de Ayala Sur, ti' u naajil xook Álvaro Obregón u chan kaajil Xcanatún, ti' le je'elo'oba' táakpajo'ob maanal 400 xoknáalo'ob.

Ti' le k'iinbesajo'oba' tu táakbesuba "Tío Salim", beeyxan le botargas institucionales ti' le mola'ayila', ku k'aabatiko'ob, Honesto yéetel Clara, tu péektsilta'ob yéetel le xoknáalo'obo' u nojbe'enil honestidad yéetel transparencia, ku kaniko'ob tu naajilo'ob yéetel u k'a'ananiil u kanáanta'al ba'alo'ob yan u yil yéetel máako'ob..

Tsikbalilo'ob ti' naajilo'ob xook.

Úuch **3** tsikbalo'ob ku k'aabatiko'ob "Transparencia y democracia" t'íal **162** xoknáalo'ob ti' primaria, ti'al u ts'aabal ojéeltbil ba'alo'ob yo'olal u xookil Cívica yéetel Ética ti' xoknáalo'ob, ti' k'a'anani u xook Democracia yéetel ti' u sáaskunta'al u meyaj jala'acho'ob, ti' le je'elo'oba' tu táakbesuba'ob **162** xoknáalo'ob.

Meyailo'ob xook.

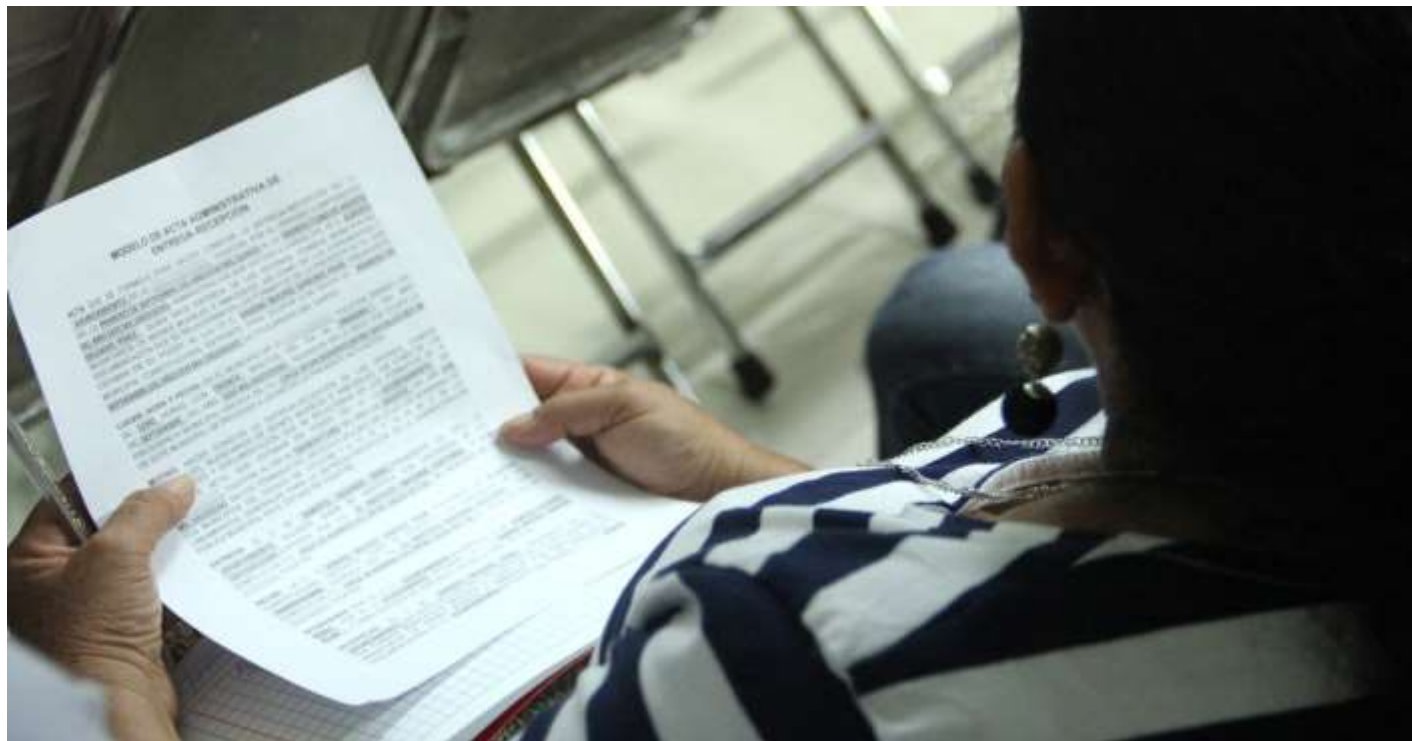
Tu wináalil abril, beeta'ab jump'éeel meyajil xook yo'olal le ba'alo'ob yan u yil yéetel democracia beeyxan u ts'aabal ojéeltbil u meyaj jala'acho'ob, t'íal xoknáalo'ob ti' quinto yéetel sexto ti' de primaria. Le meyajila' beeta'ab yéetel u tsoolil k'áatchi'ob waaj cuestionarios yéetel wak xoot ts'íbilob yo'olal le ba'ax ku ya'alal ti' le video k k'aabatik "Mientras más claro, mejor" Parte II.

Le xoknáalo'obo' unaj u núukiko'ob le k'áatchi' ku beeta'al ti'ob yo'olal le ba'ax ku ya'alal ti' le video.

WAKAX XOOT. U KA'ANSA'AL YÉETEL U YÁANTA'AL U MEYJULO'OB LE JEEJELÁAS JALA'ACHILO'OB YÉETEL MOLA'AYILO'OB YO'OLAL U SÁASKUNTA'AL YÉETEL U TS'ABAL

OJÉELTBIL U MEYAJO'B.

JETS' T'AANILO'OB TI'AL U K'U'UBUL YÉETEL U K'A'AMAL U MEYAJIL U JALA'ACHIL KAAJO'OB.

Beeta'an le tsikbalo' yo'olal u jets' t'aanilo'ob ti'al u k'u'ubul yéetel u k'a'amal meyajil jala'achio'ob kaaj, le je'ela' ti'al le **106** mek'tan kaajilo'ob ti' u lu'umil Yucatán, tu'ux ka'ansab yéetel e'esab ti'ob u jeejeláas chíikulilo'ob yéetel jets' t'aanilo'ob ti'al u k'a'amal yéetel u k'u'bul u meyajil le kúuchilo'ob ti'al u sáaskunta'al meyaj ti' le kaajo'obo'.

Le múuch' táambala' úuch tu kúuchil Cámara Nacional de la Industria de la Transformación, Delegación Yucatán (CANACINTRA); ichil jump'éeel múul meyaj yéetel u mola'ayil Auditoría Superior del Estado de Yucatán (ASEY), ti' le je'ela' k'u'ub u pikil ju'unil "Guía para la entrega recepción de la Unidad de Transparencia de los Ayuntamientos del Estado de Yucatán".

MÚUCH'TÁAMBAL YÉTEL U JALA'ACHILO'OB KAAJ 2018 – 2021.

Ichil u meyajil “Jornadas del Derecho a Saber 2018”, beeta’ab múuch’táambalo’ob yéetel jala’achilo’ob (alcaldes yéetel síndicos) ti’ le ku meyajo’o ti’ u ja’abilo’ob (2018 tak 2021) le je’ela’ ti’al u ts’aabal ojéeltbil bix kun yéeybil le máaxo’ob ken jo’olinto’ob u kúuchilo’ob u sáaskunta’al meyaj yéetel bix ken beeto’ob múuch’kabil ti’al u sáasknta’al u meyajo’ob.

Ti’ le meyajila’ k’u’ub ti’ le maanal **90** jala’acho’ob tu táakbesuba’ob, jump’éel chíkulil e’esaj meyaj wáaj cartel institucional tu’ux yan ba’alo’ob k’a’anantako’ob yo’olal u kanáanta’al ba’alo’ob yan u yil yéetel máako’ob , ti’al u péektsilta’al ti’ le u kúuchilo’ob sáasknta’al meyaj ti’ le kaaajo’obo’.

JEEJELÁAS MEYAJILO'OB TI'AL U KA'ANSA'AL U MEYJULILO'OB JALA'ACH YO'OLAL U SÁASKUNTA'AL MEYAJ YÉETEL U KANÁANTA'AL A'ALO'OB YAN U YIL YÉETEL MÁAKO'OB.

Múuch' táambalilo'ob ti'al beykunta'al u ka'ansa'al ba'alo'ob yo'olal u sáaskunta'al meyaj

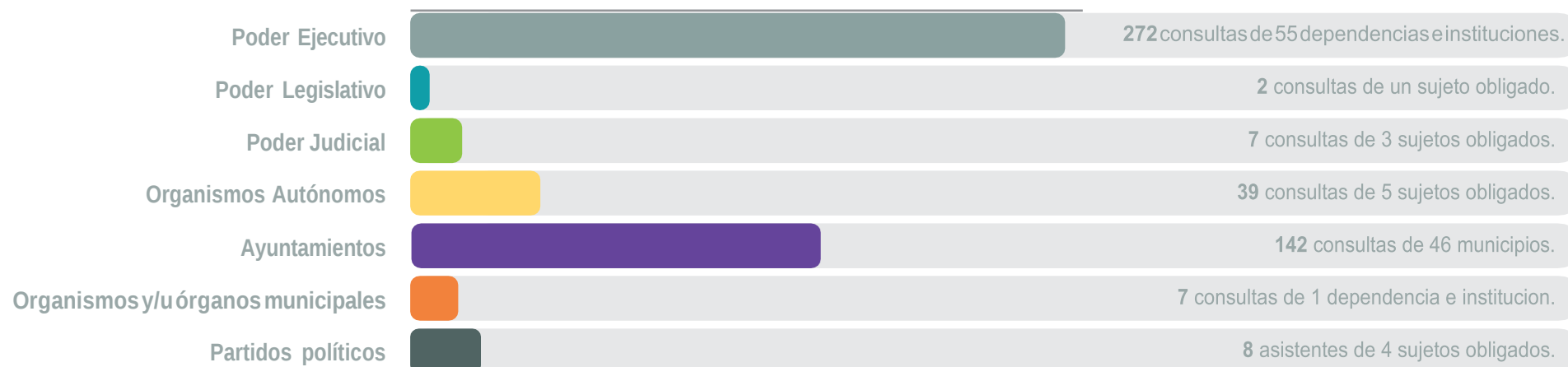
U chíikuliil ka'ansaj “Obligaciones de transparencia para los gobiernos municipales”.

Beeta'ab **66** meyajilo'ob ka'ansaj ti'al u meyajta'al le chíikuliilo'ob tu'ux kun ts'aaal Beeta'a u meyajil “Modificaciones a los criterios para la publicación de la información de las obligaciones de transparencia”, le je'ela' ti' ojéeltbiul meyaj.

U YÁANTA'AL YÉETEL U KA'ANSA'AL U MEYJULO'OB U KÚUCHILO'OB U SÁASKUNTA'AL MEYAJ JALA'ACHO'OB.

Tu ja'abil 2018 meyajta'ab 477 áantajilo'ob ti'al le máaxo'ob ku jo'olintiko'ob u kúuchilo'ob u sáaskunta'al meyaj ti' 115 jeejeláas jala'achilo'ob:

U KÚUCHIL U P'I'ISIL U CHÍIKULO'OB MEYAJ .

Beeta'ab chíikulil u p'i'isil meyaj C1056 "facilitación para el conocimiento, uso y aprovechamiento del derecho de acceso a la Información", ts'aab ojéeltbil tu chíikulil Diario Oficial de la Federación tu k'iinil 25 ti' u wináalil septiembre tu ja'abil 2018. Le chíikula' ti' yan ichil u meyajilo'ob "Plan nacional de socialización del derecho de acceso a la información, una política pública orientada a la construcción de una Red de socialización del derecho de acceso a la información" le je'ela' ku kaxantik la meyajta'ab u páajtalil DAI tumen kajnáalo'ob.

Beeyxan beeta'ab u meyajil "Autoevaluación de la integridad IntoSAINT", le je'ea' ichil u meyajil u múuch'kabil "Comisión de Rendición de Cuentas del Sistema Nacional de Transparencia", ti'al u béeyknta'al le ba'ax ku jets'ik u meyajil Programa Nacional de Transparencia y Acceso a la Información 2017-2021 (**PROTAI**).

BOLOM XOOT.- U BÉEYKUNTA'AL U MEYAJ YÉETEL ÁANTAJ TI'AL JEEJELÁAS MÚUCH'KABILO'OB JE'EL U LOOILTA'AL U PÁAJTALILO'OB, TI'AL KA U JETS'O'OB U KEETIL PÁAJTALILO'OB WÍINIK IKIL U K'ÁATCHI'TA'AL U MEYAJ JALA'ACHO'OB.

U sutk'esa'al meyaj ti' maaya t'aan tak español .

1 K'áatchi' sutk'esa'ab maaya tak español .

9 meyaj'o'ob sutk'esa'ab maaya tak español ti' xaak'alil meyaj'o'ob.

1 Áantaji ich maaya t'aan .

1 E'esajil meyaj ti'al kajnáalo'ob, le je'ela' ich maaya t'aan

2 áanmtajil ti'al u múchkabil ui sáaskunta'al meyaj ti'al u sutk'esa'al meyaj español tak maaya.

Múul meyaj yéetel u tanxel lu'umilo'ob.

Uti'al u yáanta'al jeejeláas jala'acho'ob ti'al u sutk'esa'al le k'áatchi' tu k'amo'ob ich maaya t'aane', u mola'ayilo'ob Comité de Turismo y Convenciones tu lu' Tijuana, ti' ujalá'achil u lu'milo'ob Guerrero yéetel Querétaro, sutk'esa'ab le meyaj k'áata'abo' yéetel túuxta'ab 3 ts'íibilo'ob, tu'ux ku tso'olol ich español le ba'ax k k'áata'al ich maaya t'aan.

Ichil le meyajila' béeychaj sutk'esa'al u ju'unilo'ob ti'al u xak'alta'al, u ts'o'oksa'al yéetel u núuka'al k'áatchi'ob beeta'ab ich maaya t'aan. Ti' u k'iinil 6 ti' u wináalil diciembre tu ja'abio 2018, béeychaj u yáanta'al ti'al u sutk'esa'al le núukajo'ob beeta'abo' tumen le kúuchilo'ob ti'al u sáaskunta'al u meyaj jala'acho'ob ti' u lu'umilo'ob Puebla, Jalisco, Baja California yéetel Querétaro, ichil le je'ela' sutk'esa'ab xan le ts'o'oksaj meyaj beeta'ab tumen kúuchil u sáaskunta'al meyaj ti' u mola'ayil Inaip tu lu'umil Yucatán.

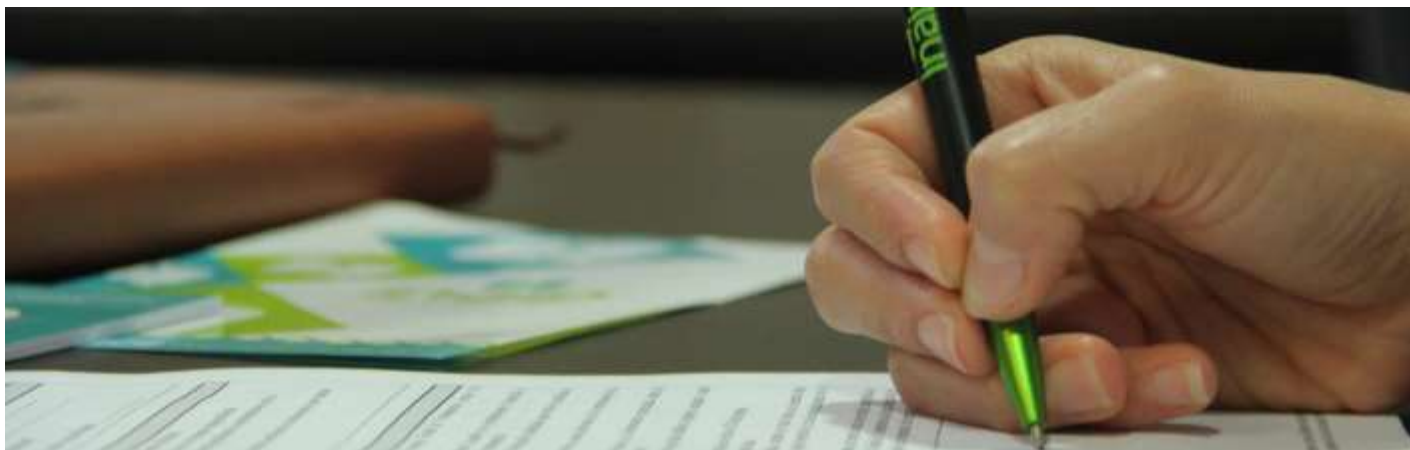

LAJUM XOOT.- U NOJ MÚUCK'KABIL JO'OLPÓOPILO'OB

PÉEKTSILILO'OB TI' LE LU'UMA'.

Uti'al u péektsilta'al u meyajil yéetel páajtalil u ts'aabal ojéeltbil u meyaj jala'acho'ob yéetel u kanáanta'al ba'alo'ob yan u yil yéetel máako'ob tu lu'umil Yucatáne', u múuch'kabil noj jo'olpóopilo'ob tu takbesubaJ ti' **137** jeejeláas meyajilo'ob ti' le lu'uma'.

MOKT'AANILO'OB MEYAJ.

U noj múuch'kabil jo'olpóopilo'ob le mola'ayila', yéetel le mok't'aani'ob je'ets' ti' le múuch'táambalo'obe', beeta'ab **25** mok' t'aani'ob meyaj ti' jeejeláas chíikulo'ob, ti'al u béeykunta'al le ba'ax ku ya'alik a'almaj t'aan.

PÉEKTSILILO'OB YÉETEL MEYAJLO'OB TANXEL LU'UMIL.

Ti'al u ts'aabal ojéeltbil le meyaj ku beetik le mola'ayila' yéetel u béeykunta'al u yantal múul meyaj yéetel múul tsikbal yo'olal u meyajilo'ob ti'al u chíimpolta'al u páajtalil ti'al u ts'aabal ojéeltbil u meyaj jala'acho'ob yéetel u kanáanta'al ba'alo'ob yan u yil yéetel máako'obe', tu takbesuba'ob ti' **25** péektsililo'ob táanxel lu'umil.

U múuch'kabil jo'olpópilo'obe' u much'uba'ob **105** téenal ti' u ja'abil 2018, ti'al u meyajob yo'olal jeejeáas mok't'aanilo'ob, meyajob, e'esajilo'ob, ts'o'oksaj meyajillo'ob, ichil u áak ba'alo'ob yan u yil yéetel u meyajob.

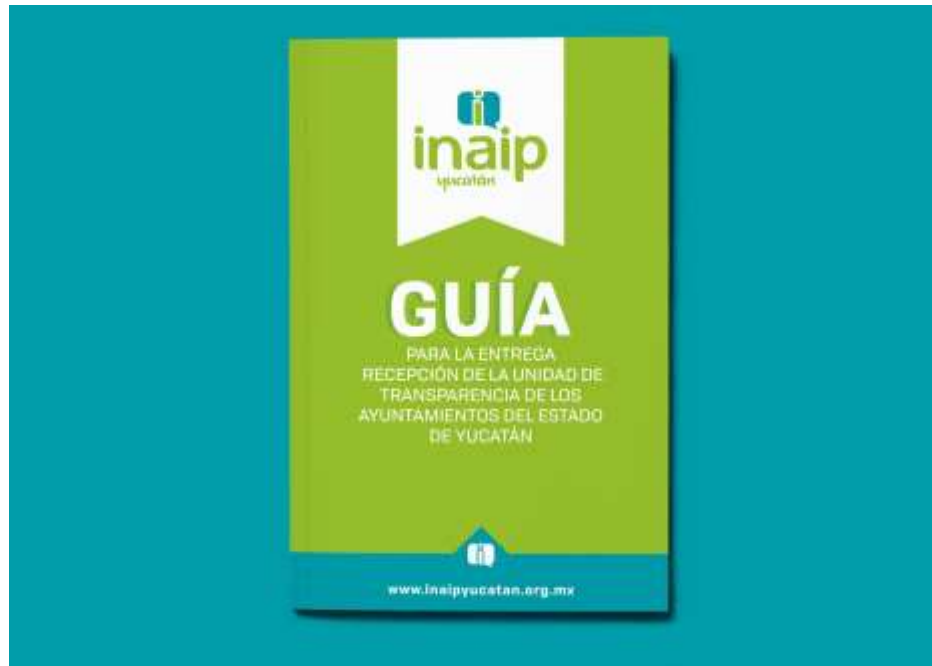
MÚUL MEYAJ YÉETEL U LÁAK' MOLA'AYILO'OB.

Mok' t'aanil yéetel u mola'ayil u sáaskunta'al meyaj tu lu'umil Guanajuato (IACIP), le je'ela' ti'al u múul meyajob yo'olal u beeta'al jeejeláas meyajob ti'al u péektsilta'a u nojbe'ebil u sáaskunta'al meyaj yéetel u táakmmuk'ta'al u meyjulilo'ob le jeejeláas jala'acho'ob yéetel mola'ayilo'ob ti' u lu'umilo'ob Guanajuato yéetel Yucatán.

Mok' t'aan yéetel u mola'ayil u táakmmuk'ta'al maaya miatsil (INDEMAYA) le je'ela' ti'al u múul meyajob yo'olal u kanáanta'al yéetel u chíimpol'ta'al u páajtalilo'ob maya kaaj tu lu'umil Yucatán, yéetel ka u béeykunto'ob jeejeláas meyajob ti'al u yanta'al yéetel u táakmmuk'ta'al le kaaja' ichil le meyaj unaj u beeta'al tumen le mola'ayilo'oba'.

Mok' t'aan yéetel u mola'ayil Desarrollo Municipal del Estado (Inderm), le ke'eja' ku kaxntik u péektsilta'al u meyajil u sáaskunta'al yéetel u ts'aabal ojéeltbil meyaj ti' le **106** mek'tan kaajilo'ob tu lu'umil Yucatán, yéetel le je'ela' ku kanáanta'al u páajtalil wíinil ti'al u yojéeltbik bix u meyaj jala'ach.

BULUK XOOT.- U MEYAJTA'AL LE JEEJELÁAS JETS' T'AANILO'OB YAN U YIL YÉETEL NOJ A'ALMAJ T'AANIL U SÁASKUNTA'AL MEYAJ YÉETEL U NOJ A'ALMAJ T'AANIL NOJ LU'UM.

Jets' t'aanilo'ob ti'al u k'u'ubul yéetel u k'a'amal u kúuchilo'ob u sáaskunta'al meyaj.

Ichil jump'éel jets' t'aanil u noj múuchkabil jo'olpópilo'obe', ts'aab ojéelbil u jets' t'aanilo'ob ti'al u k'u'ubul yéetel u k'a'amal le kúuchilo'ob u sáaskunta'al meyaj ti' le jeejeláas jala'achilo'ob yéetel mola'ayilo'ob. Yo'olal le je'ela' jets' ba'axo'ob unaj u beeta'al ti'al u k'u'ubul yéetel u k'a'amal le kúuchilo'oba', ti'al u chíimpola'al yéetel u kanáanta'al u ju'unilo'ob meyaj.

U jets' t'aanilo'ob ti'al u múuch'kabilo'ob u sáaskunta'al meyaj ti' le jala'acho'ob.

Ts'aab ojéeltbil jets' t'aanil ti'al u múuch'kabilo'ob u sáaskunta'al u meyaj ti' le jala'acho'ob ti' le je'ela' ku k'áata'al ka ts'atáanta'ab u meyaj le múuch' kabila' ikil u chíimpol'ta'al u pájtalilo'ob wíiniko'ob ti'l u ts'aabal ojéeltbil u meyaj jala'acho'ob yéetel u kanáanta'al ba'alo'ob yan u yil yéetel máako'ob.

Ts'aab ojéeltbil ti' le jeejeláas jala'acho'ob tu lu'umil Yucatán, ka u beeto'ob u múuchkabilo'ob ti'al u sáaskunta'al meyaj ichil u mola'ayilo'ob yéetel ka u yok'speso'ob ichil el je'ela' u kúuchilo'ob jurídico administración yéetel finanzas beeyxan le ku kanáantiko'ob u ju'unilo'ob meyaj.

Jets' t'aanilo'ob ti'al le máaxo'ob ku jo'olintiko'ob u kúuchilo'ob u sáaskunta'al u meyaj jala'acho'ob.

Ts'aab ojéeltbil u jets' t'aanilo'ob ti'al le máaxo'ob ku jo'olintiko'ob u kúuchilo'ob u kúuchilo'ob u sáaskunta'al meyaj. Le je'ela' yan u béeykuntik ka patak u yéeya'al tu beel máax ku jo'olintik le kúuchilo' yéetel ka u beeta'ak le meyaj jo' je'ex unaje', ti'al xan u yáanta'al kajnáalo'ob ka ch'íimpol'ta'ak páajtalil u ts'aabal ojéeltbil meyaj ti'ob, beeyxan u kanáanta'al u meyaj le kúuchilo'ob tu'ux ku sáaskunta'al meyaj ti' le jeejeláas jala'chilo'ob yéetel mola'ayilo'ob.

LAJ KA'A XOOT.- MÚUL MEYAJ YÉETEL U CHÍIKULIL SISTEMA NACIONAL DE TRANSPARENCIA.

U chíikulil Sistema Nacional de Transparencia, uti'al iu béeykunta'al u múul meyajta'al, u xak'alta'al, tsikbal, áantajil yéetel xaak'ail meyaj ti'al chíimpol'ta'al u jets't'aanil u múuch'kabil Consejo Nacional, jatsa'an ichil **4** xoot lu'umilo'ob yéetel ichil **11** múuchkabilo'ob meyaj, ichil le je'ela' le mola'ayila' ti' yan ichil u xoot lu'umil Region Sureste yéetel táakpaj ti le múuch'kabilo'ob meyaj.

MÚUL MEYAJ YÉETEL U CHÍIKULIL SISTEMA NACIONAL DE TRANSPARENCIA		
Nombre del comisionado	Nombre de la comisión	Cargo que ocupa
Licda. Susana Aguilar Covarrubias	Comisión de Capacitación, Educación y Cultura	Coordinadora
Licda. María Eugenia Sansores Ruz	Comisión de Capacitación, Educación y Cultura	Integrante
Licda. María Eugenia Sansores Ruz	Comisión de Gobierno Abierto y de Transparencia Proactiva	Integrante
Licda. María Eugenia Sansores Ruz	Comisión de Derechos Humanos, Equidad de Género e Inclusión Social	Integrante
Licda. María Eugenia Sansores Ruz	Comisión Jurídica, de Criterios y Resoluciones	Integrante
M.D. Aldrin Martín Briceño Conrado	Comisión de Indicadores, Evaluación e Investigación	Secretario
M.D. Aldrin Martín Briceño Conrado	Comisión de Vinculación, Promoción, Difusión y Comunicación Social	Coordinador

**SISTEMA NACIONAL
DE TRANSPARENCIA**
ACCESO A LA INFORMACIÓN PÚBLICA
Y PROTECCIÓN DE DATOS PERSONALES

ÓOX LAJUN XOOT .- U MEYAJTA'AL YÉETEL U KANÁANTA'AL JU'UNILO'OB MEYAJ.

U je'ets'el u meyaj sistema institucional de archivos.

- Kajsa'ab u meyaj Programa Anual de Desarrollo Archivístico 2018 (PADA).
- Túumbenkunsa'ab u tsoolil meyaj Archivística yéetel u ch'íikulil Disposición Documental de funciones comunes y sustantivas.
- U je'ets'el u ch'íikulil Guía de Archivo de funciones comunes y sustantivas.
- U beeta'a u ch'íikulil Índice de Expedientes Clasificados, 3 carátula e inventario general institucional y del Manual de Directrices y Procedimientos del Archivo de Trámite.
- U beeta'al u ch'íikulil ti'al u xak'alta'al prioridades y estrategias para la organización de los archivos.
- U xak'alta'al bix yanil u archivos ti' u mola'ayil Inaip tu lu'umil Yucatán

A'alma'j t'aanilo'ob yéetel jets' t'aanilo'ob ti'al u kanáanta'al ts'íibilo'ob yéetel nu'ukulilo'ob meyaj.

- U púusta'al yéetel u ts'abal u k'aaba' le maanal 600 ts'íibilo'ob yéetel nu'ukulilo'ob meyaj, u líik'salo'ob tu beel ichi 76 nu'ukulo'ob ti'al u líiksa'a meyajob.
- Beeta'ab, je'ets' yéetel ts'aab ojéetbil tumen u múuch'kabil Grupo interdisciplinario le xak'alil beeta'ab ti' le jeejeláas ts'íibilo'ob yéetel nu'ukulilo'ob meyaj u mola'ayil Inaip Yucatán, yéetel u ju'unil ti'al u kanáantalo'ob.
- U je'ets'el u nu'ukulilo'ob ti'al u luk'sa'al ts'íibilo'ob yéetel nu'ukulilo'ob meyaj, le je'elao'oba' tumen je'el u loobiltiko'ob máak wáaj u toj óolal máak, beeyxan le nu'ukulo'ob mina'an ba'al u biilalo'ob ti' le mola'ayila'.
- U xakalta'al maanal 288 ts'íibilo'ob yéetel nu'ukulilo'ob meyaj k'aschaja'ano'ob yéetel ma' u meyaj.
- U tso'olol le ts'íibilo'ob yéetel nu'ukulilo'ob meyaj ku k'aabatik archivo de concentración.
- U jets'ik u múuch'kabil Comité de Transparencia, ti'al u tse'el le ts'íibilo'ob loobilta'ano'ob yéetel ku meyajob.
- K'áata'ab ti u mola'ayil Archivo General tu lu'umil Yucatán ku u ts'aj ojéetbil yéetel u sáasilkunt le ba'axo'ob yan u yil yéetel le ku ya'alal "Criterios".
- Beeta'ab jump'éel ch'íikulil ti'al u xak'alta'al u ju'unilo'ob meyaj le mola'ayila', le je'ela' túuxta'ab ti' u jo'olpóopilo'ob le jeejeláas kúuchilo'ob meyaj yéetel ti' le máaxo'ob unaj u kanáantiko'ob u nu'ukulilo'ob meyaj le mola'ayila'.

U beeta'al jeejeláas ch'íikulilo'ob ti'al u táakmuk'ta'al u meyajil u kanáanta'al ju'unilo'ob meyaj.

- Ts'aab ojéetbil tu ch'íikulil webti' u mola'ayil Inaip tu lu'umil Yucatán u meyajil "Introducción a la administración de documentos y archivos de los Sujetos obligados del Sistema Nacional de Transparencia".
- U jets' t'aanilo'ob meyaj ti'al u beeta'al, u meyajta'al yéetel u kanáanta'al u ch'íikulil Sistema de gestión documental yéetel Archivos.
- U jes' t'aanilo'ob ti'al u meyaj u ch'íikulil Sistema de archivos en desarrollo.
- U Ju'unil u meyajil ti'al u ch'a'abal u yoochel u ts'íibilo'ob yéetel u ju'unilo'ob meyaj le mola'ayila'
- U ju'unil meyaj u ch'íikulil Micrositio de Archivos.
- U kajsa'al u meyajil u xu'ulsa'al le ju'unilo'ob meyaj yéeya'an.
- U ts'o'oksa'al u meyajil u xu'ulsa'al yéetel u ja'atal ts'íibilo'ob yéetel ju'unio'ob, yéetel le ba'axo'ob ku jets'ik u ju'unil meyaj le moa'ayila'.

U Ju'unil Meyaj le Mola'ayila' .

Ti' jump'éel múuch'táambal tu k'iinil 22 ti' u wináalil junio tu ja'abil 2018, u noj múuch'kabil jo'olpópilo'ob le mola'ayila' tunjets'aj "U ju'unil meyaj le mola'ayila'" le je'ela' ti'al u tso'olol u meyaj u kúuchilo'ob le mola'ayila', u je'ets'el u meyailo'ob , yéetel bix le máax kun meyaj te kúuchilo' , le je'ela' ti'al u no'ojankunsa'al le meyaj' yéetel kaaj. Le chíikula' jump'éel nu'ukulil ti'al u ts'aabal ojéeltbil, u xak'alt'al yéetel u kanáanta'al u meyaj yéetel bix u meyaj máak.

Ichil le ba'axo'ob yaan ti' le chíikula', ti' yaan u noj múuch'kanbil jo'opópilo'ob yéetel u kúuchilo'ob, Secretaría Técnica, Dirección de Capacitación, Cultura de la Transparencia y Estadística, u kúuchil Dirección de Vinculación y Comunicación Social, beeyxan Dirección General Ejecutiva, Dirección de Administración y Finanzas, yéetel Dirección de Tecnologías de la Información, yo'olal u je'ets'el u chíikulil meyaj Manual de Organización, áanchaj u k'e'exel u chíikulil tu'ux ku jes'ik bajux kun náajaltik u meyjulilo'ob le mola'ayila'.

U jets' t'aanilo'ob meyaj yéetel ti'al u kanáanta'al taak'in ti'

U mola'ayil Inaip tu lu'umil Yucatán.

Ti' jump'éel múuch'táambalil tu k'iinil 25 ti' u wináalil octubre tu ja'abil 2018, u noj múuch'kabil jo'olpópilo'ob tu jets'aj u k'eexilo'ob ti' u a'almaj t'aanilo'ob meyaj yéetel ti' u kanáanta'al taak'in ti' u mola'ayil Inaip tu lu'umil Yucatán, ichil le je'ela' je'ets' le k'iinio'ob ma' tu yúuchul meyaj, u bin máak na ts'akyaj ti'al u xak'alta'al ko'olo'ob ti' u k'oja'anilo'ob cáncer cervicouterino yéetel tu yilimo'om, yéetel u próstata xilbo'ob.

Uti'al u ma'alobkinta'al yéetel u séebkunta'al le jeejeláas meyajilo'ob ku beeta'al ti' le mola'ayila', tu múuch' táambalil 26 ti' u wináalil noviembre tu ja'abil 2018 k'e'ex u jets'aanil meyaj yéetel ti'al u kanáanta'al taak'in le mola'ayila' , túumbenkunsa'ab u jets't'aanilo'ob ti'al u yúuchul maan, beeyxan ti' máaxo'ob kun payalt'anta'ab ti'al u ma'anal nu'ukulilo'ob, yéetel chíikulilo'ob ti'al u meyaj le mola'ayila'.

Instituto Estatal de Transparencia,
Acceso a la Información Pública y
Protección de Datos Personales

inaip
yucatán

www.inaipyucatan.org.mx

JO' LAJUN XOOT.- U KANÁANTA'AL YÉETEL U MEYAJTA'AL TAAK'IN.

U CHÍIKULILO'OB YÉETEL NU'UKULILO'OB MEYAJ TU'UX KU CHÍIKBESA'AL BIX KUN XU'UPUL TAAK'IN TU JA'ABIL 2018.

\$33'291,083

Peso'ob.

**U xup
tuukulta'an
ti'al u ja'abil
2018.**

Ti' le ba'axo'ob k'e'ex yo'olal u chíikulil u xu'upul taak'in.

K'e'ex u chíikulil u meyajil u xu'upul taak'in tu jets'aj yéetel tu mok't'antaj u noj múuchkabil jo'olpópilo'ob le mola'ayila'.

Yéetel le buka'a tuukulta'al ti'al u xu'upul ichil u meyajil ti' u ja'abil 2018, le je'ela' na'ak tak **\$31 millones 878 mil 872 peso'ob** u xupil le mola'ayila' chéen tu tojoltaj **\$31 millones 549 mil 541 pesos**, le o'olale' kanáanta'ab ichil u ma'alobil meyaj le mola'ayila', ma' xu'up **\$1 millón 741 mil 542 peso'ob**.

Ti' u nu'ukulil u meyajta'al taak'in tu ja'abil 2017.

Tu k'iinil 26 ti' u wináalil marzo tu ja'abil 2018, u noj múuchkabil jo'olpópilo'ob le mola'ayila' tu jets'aj u ye'esajil xup tu ja'abil 2017. Le pikil ju'una' túuxta'ab ti' u mola'ayilo'ob Auditoría Superior tu lu'umil Yucatán yéetel ti' Secretaría de Administración y Finanzas uti'al le ba'axo'ob ku k'a'aetchajal. Ku ya'alal xane' le chíikulila' ku t'aan yo'olal bix úuchik u xu'upul taak'in yéetel e'esajilo'ob xup ikil u meyaj le mola'ayila' tu ja'abil 2017.

U ye'esajil bix u meyajta'al taak'in tu ja'abil 2018.

Tu k'iinil 25 ti' u wináalil julio tu ja'abil 2018 u noj múuchkabil jo'olpópilo'ob le mola'ayila' tu jets'aj u ye'esajil xup beeta'ab ichil u yáax k'iinil enero tak 30 ti' junio tu ja'abil 2018, le je'ela' túuxta'ab ichil le k'iinilo'ob unaj u beeta'al ti' u múuchkabil Congreso tu lu'umil Yucatán yéetel ti' u mola'ayio'ob Auditoría Superior ti' Yucatán beeyxan ti' u mola'ayil Administración y Finanzas ti' u jala'achil u lu'umil Yucatán.

Ti' le jeejeláas nu'ukulo'ob meyaj ma'an ti' le ja'abo'.

Ma'alobkinta'ak u nu'ukulilo'ob meyaj le mola'ayila' tumen ma'an jeejeláas nu'ukulilo'ob informático'ob, ti'al administración, ichil u láako'ob tu oojoltaj **\$857,495 peso'ob**.

Tak tu ts'ookbal u meyajil 2017, le moa'ayila' yaan ti'al u meyaj jeejeláas nu'ukulilo'ob tu tojoltaj **\$1 millón 984 mil 893 peso'ob**, le je'ela' ku ye'esik ti' u ja'abil 2018, na'ak tak **\$2 millones 396 mil 144 peso'ob**, le je'ela' ku ye'esik bix u bin u ma'alobkintak u nu'ukulilo'ob ti'al u yúuchul meyaj tak **\$411,251 pesos**, ku ye'esik le je'ela' na'ak **20.72%** ichil le ja'ab ku ya'alalo'.

U meyjulilo'ob le Mola'ayila'.

Tak tu k'iinil 31 tu wináalil diciembre tu ja'abil 2018, na'ak 68 juntúulal le máaxo'ob kun meyajó'ob ti' le mola'ayila'

Xaak'alilo'ob.

Tu wináalilo'ob yéetel septiembre xak'alta'ab u meyajil le mola'ayila' tumen Auditoría Superior tu lu'umil Yucatán, le je'ela' yo'olal bix úuchik u meya ti' le ja'abo'

U luk'sa'al u nu'ukulilo'ob ma' tu meyaj.

Ts'o'okssa'ab u meyajil ti'al u luk'sa'al le ba'alo'ob ma' tu meyajó'ob ti' le mola'ayila', ti' le je'ela', luk'ssa'al 148 ts'o'ok u k'astalo'ob yéetel ma' tu meyajó'ob yéetel ma' tu béeytal u yuskinsalo'ob wáaj jach ko'oj u yuskinsalo'ob.

Uti'al le meyajá' chiimpol'ta'ab le ba'ax ku ya'alik u a'almaj t'aanil u meyaj u mola'ayil Inaip tu lu'umil Yucatán, le meyajila' ts'o'oksa'ab ka taal ch'a'abil le un'ukulilo'ob kun pulbil tumen le máaxo'ob ku bisko'ob u ta' m'is ku k'aabatik Servi-limpia.

Yo'olal u chíikulil u meyajá'al taak'in tu ja'abil 2019.

Tu wináalil septiembre tu ja'abil 2018, je'ets' u ju'unil u meyata'al taak'in tu ja'abil 2019 ti'al le mola'ayila', le je'ela' na'ak tak **\$38 millones 122 mil 725 peso'ob.**

Ti' le je'ela' tuukulta'ab u túuxta'al ti' le mola'ayila' tumen u jala'achil u lu'umil Yucatáne' **\$ 37 millones 992 mil 725 peso'ob** yéetel **\$ 130 mil peso'ob** ti' u taak'in le mola'ayila'.

Tu ts'o'okbal u múuch'táambalil tu k'iinil 8 ti' enero tu ja'abil 2019, yéetel le ba'ax tu jets'aj u múuch'kabil congreso tu lu'umil Yucatáne', je'ets' u xuupil ti' **\$30 millones 838 mil 917 peso'ob**, ti' le je'elo'oba' **\$30 millones 708 mil 917** túuxtabo'ob tumen u jala'achil u lu'umil Yucatán yéetel **\$130 mil peso'ob** ti' u taak'in le mola'ayila' tu ja'2019.

